

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKÝM KATOLICKÝM
ŽENÁM A DÍVKÁM V AMERICE.

ROČ. (VOL.) XXVIII. 30. KVĚTNA (MAY) 1936.

ČÍSLO (NO.) 827.

Adresa: "ČESKÁ ŽENA", 1611 South 11th St. ST. LOUIS. MO.

*Jen láskyplná matka nebrání otci,
chce-li uskutečniti životní pojištění!*

Před 180 Lety

VYSLOVIL SE VYNÁLEZCE HROMOSVODU BENJAMIN FRANKLIN O ŽIVOTNÍM POJIŠTĚNÍ TAKTO: ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ JEST NEJLEVNĚJŠÍ A NEJBEZPEČNĚJŠÍ ZPŮSOB, JÍMŽ MŮŽE KDO RODINU SVOJI ZABEZPEČIT.

Čím Je Nám Životní Pojištění?

ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

nahrazuje šetření, zabezpečuje prvním vkladem kapitál, umožní vybavení dítek, zaručuje zaopatření ve stáří, nutí k hospodárnosti, zvyšuje podnikavost a dodává klid k práci.

ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

jest opatřením, hodícím se pro každého bez rozdílu stavu a majetkových poměrů a jest nejosvědčenějším způsobem svépomoci.

ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

je majákem pro všechny rozumné, starostlivé a prozíravé myslící lidi, svítícím na cestu životem.

ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

jest silnější sestrou spořivosti, zabezpečuje celý kapitál v případě předčasného úmrtí.

ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

jest naprosto nepostradatelné, musí se však uskutečniti po zralé úvaze, neboť ukládá povinnosti pojištěnci i Jednotě!

“I’M DEPENDING ON YOU, MOTHER AND DAD.”

Mothers and Fathers—stop and think! Suppose something terrible might happen to you—what protection for the future have you given to your children? You wouldn’t drop your life insurance to live a little better now, and risk their making a far greater sacrifice—ALONE.

Why not take out additional Insurance—an Endowment, for your child; so that finishing grade school, they may go to high school and receive the best of education.

INCREASE YOUR LIFE INSURANCE WITH THE BEST—

Katolický Dělník ❖ Catholic Workman

RODINNÉ POJIŠTĚNÍ. . THE FAMILY INSURANCE.

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKOSLOVENSKÝM ŽENÁM A DÍVKÁM
V AMERICE

Adresa: "Česká Žena", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

Entered as 2nd Class Matter Oct. 2, 1908, at the P. O. at St. Louis, Mo., under the Act of March 3, 1879

ROC. (VOL.) XXVIII. ST. LOUIS, MO., 30. KVĚTNA (MAY) 1936.

ČÍSLO (NO.) 827.

Roucho Kristovo ve světle vědeckého bádání.

Žádný umělec světa všech věků by nedovedl vytvořití obraz Spasitelovy tváře jako otisk na Ježíšově rubáši.

Nové vědecké objevy, jimiž bylo umožněno zjistiti fotografickou cestou stopy umučení Spasitelova a jeho podobu na rubáši, v němž bylo zahaleno tělo Páně ve svatém hrobu, vzbudily v celém vědeckém světě obrovský rozruch. Snímky pod církevním dozorem provedl odborník G. Enrie. Obrátili jsme se na dra R. W. Hynka, který o věci psal v italských a německých časopisech, s několika dotazy.

Pane doktore, můžete nám říci pro informaci našich čtenářů několik podrobností?

S největší radostí. Byl to přece váš list, který před deseti lety uveřejnil první moji zprávu o historických dokladech o pobytu sv. Petra a Pavla v Římě, a nyní po závažných publikacích Marucchiho neodvážil se nikdo z vážných vědeckých kruhů o tom pochybovat. Kéž by tomu bylo tak i v tomto případě!

Co je to svatý rubáš turinský a co lze na něm vidět pouhým okem?

Je to zaručeně antická čistoviněná tkáň 4 metry 34 cm dlouhá, 1 m 10 cm široká, v níž leželo tělo Spasitelovo asi 36—40 hodin. Polovina byla podložena pod jeho tělo nznak ležící, druhá přehozena přes hlavu a pokrývala její přední část. Tato relikvie prošla dvakrát ohněm a

jednou vodou, což vše muselo by zničit jakýkoli nákres či malbu. Obraz těla vykazuje do nejmenších podrobností všechny stopy umučení Páně podle evangelií.

Mohl snad obrysy mrtvolý namalovat někdo jiný ve středověku nebo později?

To je naprosto vyloučeno. Pět set roků je svatýr ubáš v majetku královské rodiny italské, od dobytí Cařihradu křižáky roku 1204 je ve Francii. od dob svatě Heleny byl uctíván v Cařihradě. Kdo, jak a čím by měl namalovat tělo tak dokonalých proporcí — to by jediné dovedl Michel-Angelo. Který malíř před 600 lety by ovládal tak dokonale anatomii, aby na kopii stačil? Proč bychom se o něm vůbec nic nedověděli, když jednoduchým otiskem by byl docílil netušených efektů? — Byl to vskutku geniální umělec: příroda se svými chemickými dálkovými působeními — nebo zásah Boží sám!

Kdy začalo vědecké bádání o tomto rouchu?

Koncem minulého století. Byl to prof. fysiky a chemie na Don Boskových ústavech, bývalý kapitán afrických střelců, pak Salesián P. Noguier de Molyjay, který docílil, že roku 1898 byl svatý rubáš při veřejném vystavení po prvé fotografován amatérem S. Piou, který málem omdlel, když se mu ve vývojce na negativní desce náhle ukázal pozitiv obličeje Kristova. Od té chvíle letěla věc světem a počátkem tohoto století zuřil ve Francii prudký spor o svatý rubáš, který byl dík experimentům profesora Kynona s úspěchem probojován. Po druhé rubáš foto-

grafoval odborně roku 1931 G. Enrie z Turina, jenž tuto otázku postavil na nerozborný základ.

—Jak Církev pohlíží na tuto relikvii?

Myslím, že zcela pozitivně. Není zde ovšem autoritativního prohlášení. Ale nejméně 25 svatých Otců bylo jejími ctiteli. Rovněž i svatý Otec Pius XI. obdařil krátkou modlitbu k sv. Tváři velkými odpustky.

Myslíte tedy, že svatý rubáš je naprosto pravý a původní?

Jediná věc je tu naprosto jistá: na něm do nejmenších podrobností jsou zachyceny v jediném obraze celé Pašije. Je to úžasný zdroj poznatků exegetických a — lékařských, o jakém se nám ani nezdálo.

Psal jste, pane doktore, něco o nejnovějších překvapujících lékařských objevech?

Ano. Pařížský chirurg Borbet vydal svoji experimentálně vědeckou práci, kde objasnil lékařsky všechny záhady přibití Páně na kříž, i tu nejtěžší (Jan 19, 34) kterak z boku Spasitelova vyšla krev a voda. To, co dříve jsme jen věřili, dnes víme. Uveřejnil jsem v Turině lékařskou studii o příčině smrti ukřižovaných na kříži, již není vykrvácení, infekce, srdeční mrtvice, za strašných křečí celého těla ponenáhlé zadušení při plném vědomí, neboť "zsinalostí" jeho uzdravení jste (Petr I, 2, 22). I lékařsky Písmo triumfuje zcela neočekávaně.

Souhlasí tedy svatý rubáš a vidění Terezie Neumannové?

Nejen to. Obojí dostává potvrzení sukníci nesešivanou z Argenteuil. Je to něco nesmírně

zajímavého. Napsal jsem o tom již knihu, která je právě v tisku. Též od fotografa G. Enrie mám svolení k reprodukci. Jen aby dobře vyšly!

O má být vrcholem všeho?

Nesmírně podmanivé zobrazení tváře Páně. Je to něco ohromujícího. Od malička jsem milovník umění. Je v našem rodě. Po matce pocházíme přímo od Brauna z Branné. S vášní jsem se sháněl po pravděpodobnější podobě Kristově. Ale stále nic mě neuspokojovalo. Až tu dostal jsem přímo od Enrie z originální plotny otisk obrazu Spasi-

telovy tváře. — Nelze to slovy vyličit. Žádný malíř všech věků nedovedl to tak vyličit jako tato pouhá fotografie. Překonává naše očekávání svým nadpřirozeným klidem po hrůzách nejstrašnější smrti. Působí dojmem věčného majestátu, věčného života, zdřímnuvšího si na okamžik v náručí smrti, aby ihned oslavil velké zmrtvýchvstání. — Chci tento obraz věnovati některému chrámu, aby tisíce věřících mohli adorovat tuto svatou tvář. Jsem nesmírně šťasten, že jsem to vše poznal a že to mohu také vypsati.

jice se, že pojedu domů."

Na štědrý den přestal se sníh sypat, ale vítr neustával, a že byl napadlý sníh sypký a suchý, tvořily se stále nové a nové závěje. Kdo nemusel, ze stavení paty nevytáhl, a povozy i koně odpočívali v kůlnách a stájích. Marta se smířila se svým osudem a otáčela se čile s paní řidičí u plotny; chystaly večeri hned v poledne, aby mohla být hodně brzy a pletly vánočky. Marta táhla závin, který býval vždy po štědrovečerní večeři oblíbeným zákuskem, a holčičky obě loupaly jablka a krájely mandle.

"Chudák Luděk," vzpomínaly co chvíli, "tohle bývala jeho práce, tak rád chroupal mandle." — "A lezl rád do pokoje, kde bude Ježíšek nadělovat, maminka ho nestačila honit do dveří."

"Naši mě asi čekají," vzpomínala Marta, "a já nepřijedu. Maminka také peče vánočky a děvčata ji pomáhají."

Oběd byl toho dne velmi jednoduchý a sestával toliko ze selské polévky bez jakéhokoliv příkrmu. Pan řidičí vrtěl nad ním hlavou a podívoval se: "Co to té naší matce napadlo, že udělala takový pramizerný oběd?"

Paní řidičí se smála: "Dvanáct let jsme už spolu, rok co rok obědváme zelnici, ale rok co rok se náš tatík diví, co mi to napadlo."

Odpoledne odešla děvčátka na besedu za kamarádku, Evičkou Kozlovou, dceruškou z obchodu, a paní řidičí jala se strojit stromček. Marta pak se ustrojila a vypravila se do dvorce, aby přála Blance a její matince veselých svátků.

Vítr byl divoký, a cesta s obou stran vysoko ohrazena sněhovými náspy, které však byly z ostra rýčem stesané; ráno bylo proházeno. Šlo se Martě špatně proti surovému severáku, který div ji neporazil, ale ona vykračovala statečně, a bylo jí veselo. — Proč šla tak ráda tou hlubokou cestou ke dvorci? Jeho střechy, jindy pestře hřidlicové, dnes úplně bílé, kynuly jí vstříc, a řady topolů před obytným stavením podobaly se špalíru

Vlasta Javořícká:

DVOJÍ JARO.

VII.

Počasi se nezlepšilo do štědrého dne, naopak, prášenice byla stále větší, vítr urputnější a obloha tmavší, dvaadvacátého byl pravý soudný den, a třídvacátého vrátil se poštovní poslíček ze stanice s prázdnem, — vlaky nejely pro velké závěje.

Bylo po naději a těšení se na návštěvu doma. Marta měla po radosti. Zaplakaly si s paní řidičí od srdce. Dobrá máteř želela synka, který se tolik na svátky těšil, že již dva měsíce měl čárky na dveřích nadělané a každý den jednu umazával, aby mu čas do vánoce lépe plynul, a teď najednou měl radost pokaženu. Ovšem z okresního města jezdilo se poštou, ale nebylo ani pomyšlení, že by mohla jeti. Pan řidičí lál celý den na mizerný kraj a zastrčenou díru, a Mařenka s Tonuškou litovaly nešťastného Luděka. — Co by si byli nahráli společně o svátcích, a všechno je ztraceno.

Když přišla uplakaná Marta na poslední před svátky hodinu u doktorů, zastala těž starou paní usazenou, a Zdeněk ji zvěstoval tru-

chlivě: "Slečno, babička plakala, že se tolik mete, a náš strýček zitra nepřijede."

"Jakáž pomoc," těšil sebe i chot' doktor Kareš, "přijede tedy po svátcích, však se ho přece dočkáme. Měli jsme mít veselý vánoce, kdyby nám je byl ten sníh tak nepokazil."

"Ani já nemohu domů a tolik jsem se těšila," posteskla si Marta litostivě.

"A co říkáš, babičko," vzpomněl starý pán, "abychom tuhle naši slečinku pozvali na štědrý den k večeři, bylo by nám veseleji, a ona by nám to snad k vůli udělala?" a staří manželé podívali se na sebe jedním z těch pohledů, při nichž si byli úplně podobní. Rozuměli si úplně, stařenka hned souhlasila: "Nebude-li se hněvati paní řidičí, že jsme vás ji odloudili, bylo by nám opravdu opravdovým potěšením, kdybyste pozvání naše přijali."

"Milostpani," začervenala se Marta nad laskavostí ji projevenou, "jest mi velkou ctí, že mne zvete, a mileráda přijdu, vždyť u řidičích na mne nečítali, domníva-

ohromných sněhuláků. — Všecka bílá vcházela Marta do síně ve dvorci a otfásajíc sněh s bot a rukávníkem se šatů, stoupala po schodech. Pes Lord vyběhl jí v ústřety a poznáv ji, vesel kňučel a poskakoval kolem ní.

Blanka se zaradovala, spatříc milou družku. Seděla v obytném, rodinném pokoji u kamen a četla nějakou knihu. Byla zřejmě ve špatné náladě, a churavost více než jindy seděla jí ve tváři, jež byla zvadlá a vypadala velmi omrzle.

Nudila se, až teď vyjasnila trochu lic. "To jsi hodná, že přicházíš!" řekla jí v ústřety, "a jsem ráda, že se ti ta cesta domů pokazila, jak včera Volod'a povídal. To se u nás ukážeš o svátcích, vid'?"

"Slečna nám udělá k vůli a bude zde zítřa o Božím Hodě svačiti," zvala paní Všeborová.

"Milostivá paní, jste příliš laskavá ke mně, a já se obávám, a bych vás příliš neobtěžovala."

"Nikdy nás neobtěžujete, naopak!" odporovala paní Všeborová, "obávám se, abychom my vás neomrzely, když vás chce Blanka stále mít kolem sebe. Však dnes jste ji přišla zvláště vhod."

"Je mi tolik dlouhá chvíle a neměla jsem celý den nikoho, kdo by mne bavil. Volod'a odejel ráno do města, a dosud se nevrátil!"

"V té nepohodě jel pan Všebor do města?" užasle a skoro se ulekla Marta, "vždyť ani pošta nejela!"

"Vidíš, Blanko!" podívala se matka na dceru trochu káravě, — "jaké oběti se odvážil k vůli tobě!"

"Vždyť jsem ho neposílala," — podrážděně vyhrkla Blanka a stáhla rty, jakoby chtěla plakat.

"Nu, ovšem, miláčku, vždyť já vím," chlácholila ji polekaná stará paní. "Volod'a přes naše výstrahy se pustil na koni do města protože povozem by se tam nedostal," a obrátivši se k Martě, vysvětlovala: "Blanka vzpomněla včera, že by dnes večer ráda pekla kaštanů, dostala na ně chuť. Služka sběhala marně všechny obchody, a tu se Volod'a, ten dobrý hoch, rozhodl, že dojede dnes do města

a koupí je tam. Je to zlaté srdce a pro Blanku by všechno podstoupil."

Nepověděla paní Všeborová, že včera Blanka zuřila, nohama dupajíc a křečovitě plačíc, že nemohla ukojiti svou chuť na kaštanů, a že v noci pak dostala záchvat tlučení srdce. Proto si Volod'a přivstál, a odvážil se nebezpečně a obtížné cesty, aby ji vyhověl a zbavil sebe i matku trýzně její nálady. —

"Jistě jste si poplakala, slečinko, že se vám pokazila návštěva domova?" ptala se paní Všeborová, když Marta odložila kabátek a ušedla vedle Blanky ke stolu.

"Bylo mi to velmi líto," přiznávala Marta, "ba trochu jsem si také zaplakala, ale pak jsem si pomyslela, že taková malá nehoda za slzy nestojí. Víím, že jsou doma všichni zdraví a nic jim nechybí. O velikonocích si to vynahradím."

"Můj Bože, jak jsi odevzdána," podivila se Blanka. "Já bych nesnesla podobné zklamání."

"Co bys učinila?" zasmála se Marta. "Sněhu bys nezakázala, aby se sypal, a na Pána Boha běžet také nepomáhá. On si přece jen dělá podle svého!"

Po svačině, která jako vždy sestávala z čokolády a pečiva, neb Blanka nesměla pít ani kávu; ani čaj, vedly Martu do salonu, kde se mělo dnes večereti, a kde stál už vánoční strom, ověšený množstvím skleněných cetek a jemnými cukrovinkami, místo svíček pak byly na větvkách pestře malované a různobarevné žárovky. Takového zařízení Marta dosud neviděla a nemálo se tomu podivila.

Blanka ukázala též, co chystá Volod'ovi k Ježíšku. Stříbrné pouzdro na cigarety s jeho monogramem, plně jemného kuřiva.

"Jistě mě také obdaruje," řekla schovávajíc je, — "bývá ke mně vždy velmi pozorným a máme se nesmírně spolu rádi!"

Marta se rozhlížela se zalíbením překrásnými pokoji, jí, která vyrostla v skromnosti a prostotě, lahodil přepych a vkus, jaký vládnul ve dvoru, a maně se jí na mysl přikradla otázka: "Která tu asi bude jednou paní?" a myslela si při tom, ta že bude asi velmi štá-

stnou. — — —

Domů se vrátila ze dvorce skoro již potmě a spěchala teď, aby se vypravila k doktorovům; zvali ji na pátou hodinu, a ta právě odbíjela na věži kostelíka, když se vracela ke škole. Vběhla do síně a zastrčila za sebou, neb řídících byli v kuchyni, jež byla obrácena do dvora, a z večera vždy brzy zamykali. Přikvapivši do svého pokoje, počala se kvapně oblékat. Brala na sebe bílou, vlněnou halenku, kterou si loni pořídila pro slavnostní příležitosti a nejlepší sukni, kterou měla v málo plném šatníku. Vtom zatloukl někdo na domovní dveře, a Marta vědouce, že řídící sotva budou slyšeti pro lomoz, který v kuchyni působily děti, a škvířící se omastek, v němž se smažila ryba, pospišila, aby otevřela. — Kvapně její kroky upozornily paní řídící, která také otevřela dveře a šla se podívat, koho Marta vpouští. Však jaké bylo její překvapení, a jak radostně zazněl její výkřik, když přes Martino rameno, jak dveře otevřela, uviděla u samých dveří jezdce na koni, — byl to Všebor — který teď z města se vracel a před sebou na koni držel jejího miláčka, Lud'ka. Obličej jeho byl větrem ošlehaný a do temna zčervenálý, ale oči se mu smály radostí, když seskočiv pružně se sedla, chlapce sundal a paní řídící jej podával.

"Můj Bože, — pane Všeboře, jak se to stalo, jak je to možné, že jste ho přivezl? Kde jste se našel? Žasla a plačíc radostí, pojala promrzlého Lud'ka do náruče a celovala jeho zkřehlé lice.

Chlapec se na nohou sotva držel, ne tak zimou, jako nezvyklým sezením na koni a radostným rozčilením, a zavěsil se mamince tak prudce na krk, že div jí neporazil. Byl to hošík sotva jedenáctiletý, ještě úplně dítě.

"Měl jsem dnes cestu do města," objasňoval Všebor, "a tu jsem si cestou vzpomněl na Lud'ka, umínil jsem si, že ho vyhledám, a štěstí mi přálo, — potkali jsme se u reálky."

"Matinko, a pan Všebor byl tak

hodný, že mi hned nabídl, abych s ním jel domů," povídal studentik pln radosti.

"Jak vám tu laskavost oplátíme," volala potěšená a rozradovaná paní, "nevím ani, jak vám děkovat. Pojd'te dále, vejděte se ohřát!" zvala jezdce, ale Všebor odmítal.

"Spěchám také k večeři domů, jistě už čekají. To byla hrozná cesta; jedu stále krokem a můj 'Ůas' (tak se jmenoval jeho vraník) bořil se místy až po břicho do sněhu. V lese leží velké kmeny přes cestu, které víchřice vyvrátila."

Privábeny hlasitým hovorem, vyběhly obě holčičky na síň a s jásotem a výskotem objímaly milého bratříčka, který je sice škádlil, dokud byl stále doma, ale po kterém teď tolik toužily. — Ze nechaly obě holčičky dveře u kuchyně otevřeny, šel řidič za nimi zavřít a tu mu přece ke sluchu dorazil hovor a jásot, — vyšel a sprásknul ruce údivem, spatřiv svého prvorozence před sebou. — Chtěl děkovati právě jako žena, ale Všebor již seděl na koni, a jen na kvap s Martou hovořil. — Ptal se ji, kde ztráví večer a sliboval, že přijde na půlnoční, aby si poslechl její hru.

U řidičích bylo plno radosti, a Marta kvapně vzala na sebe kabátek a klobouk a spěchala do milé rodiny k večeři.

U doktorů hned na síni bylo plno vůně. Ač jindy tam vonívaly jen různé medikamenty z domácí lékárny doktorovy, dnes úplně převládla vůně pokrmů. Nakyslý zápach škvřířicího se másla, vanilka a různé koření, to vše smísilo se dohromady a políbilo Martu sotva vstoupila.

Zvonek zacinknul, a Rézi vyšla se podívat, kdo přichází.

"A, naše slečinka," volala radostně a zvolala uctivě "jen špacirujou dál, pání už na nich čekají," a když šla Marta kuchyní zvěstovala ji plna radosti, jakoby opravdu patřila do rodiny: — "A máme ještě jednoho hosta! — Náš mladej pán přeci přijel! — Bože, to je radost! — Přišel chudáček až z Jihlavy pěšky, dyž vlaky ne-

jely, celej utejraněj. Ale milostpáni mají radost, — inu, nejní divu, — krev není voda, co pak je to platný!" Marta se malinko zarazila; tedy přece přijel, pak tu bude ona zbytečnou, ba snad překážkou. — Ale byla již zde, — však se nezdrží dlouho; brzo se vzdá. —

Vtom se rozléty dveře, a malý Zdeněk vyrazil jí v ústrety a vši silou ji objal rukama kolem těla.

"Slečno, strýček přijel, pojd'te, čekáme na vás s večeří, a máme všichni hlad."

V rodinném pokoji u doktorů bylo teploučko, a zápach karbolový, jímž celý dům byl prostoupen, byl tu patrný a příjemný, a na velikém stole hořela velká lampa se staromodním podstavcem a rovněž takovým stínidlem.

U stolu seděla rodina Karešova, která teď celá povstala, aby hosta přivítala.

"To jste hodná, slečinko, to jste hodná," volal doktor a podával divce malou scvrklou svou ruku, "báli jsme se, že nám dáte košem."

"Takovou nevděčnicí nejsem," bránila se Mara, "ale promiňte, že jsem se opozdila, zdržela jsem se u Všeborových. Vážím si příliš vaší přízně, než bych nevděčně se nedostavila."

"Tuto vám představuji našeho Jarouše," ukázal doktor na syna, který teď se přiblížil a dvorně se ukloniv, přijal ruku, již mu Marta podala.

"Přece přijel, vlastně přišel," — povídal paní doktorová a celá tvář ji zářila i milé, tmavé oči, ba ona omládla v ten šťastný večer.

Mladý lékař byl velmi podoběn matce; měl její tmavé oči a maličká ústa, jenom vous měl po otci a úzké jeho ruce. Byl velmi vybroušený v hovoru a příjemně se poslouchalo, smál-li se, — jako jeho otec.

Zasednuto bezodkladně ke stolu. Rézi nosila na stůl, měla dnes bílý fěrtoch a na hlavě světlý šátek dozadu zavázaný, a její talíř byl také dnes na stole pánů; patřilát' k rodině a po všecka léta večeřívávala na Štědrý den s panstvem.

Malý Zdeněk seděl vedle Mar-

ty a spěchal už, aby bylo brzy po večeři, že snad co nejdříve už přijde Ježíšek. Leč dědeček nedal mu spěchat.

"Ryby se musí jisti pomalu," — napomenul ho, "jinak by se snadno mohlo přihoditi nějaké neštěstí, a babička velmi opatrně vybírala mu kosti z kousků, jež mu předkládala. Martě bylo trochu trapno; zdálo se jí, že jí jde nějak pomalu, a že se chápe příliš neobratně i vidličky, že jí příliš zvoní, a že mladý lékař se stále na ni dívá, což ji přivádělo do rozpaků. Zato starý pán byl v růžovém rozmaru. Usmíval se očima i celou tváří brzy na syna, brzy na vnoučka, a zase zářivým pohledem dařil Martu a svou milou stařenku. —

Doktor Jaroslav povídal o svých cestách a o životě v Paříži. "Po svátcích půjdeš se mnou trochu po mých pacientech," těšil se starý pán, "a podíváme se též do dvora na Všeborovu, konám tam často návštěvu, mohl bys ji vyšetřiti, jsi mlad, a máš jiné zkušenosti nežli já, možná, že bys měl v té celé chorobě jiný náhled."

"Nesmíš mě přeceňovat, tatínku!" bránil se mladý lékař, "ovšem, že věda ve mnohém pokročila, ale vy, staří, jste bývali dobří, to ví i ti nejvyhlášenější profesoři a ve mnohém jdou za vámi."

"A přece se teď náhledy mladých od našich mnoho liší," mínil otec, "na příklad při zápalech plic. Já s úspěchem dávám pijavky a srážím horečku lékem, kdežto vy, mladí, jste pijavky zavrhlí a držíte se jen obkladů."

"Ale, prosím, milostpane," ozvala se uctivě do rozhovoru Rézi, která měla v rodině tolik práva, že směla mluvit, i když se jí nikdo neptal, "každý říká, jaké sou na zápaly chlapík. Loni támhle kupec Kozel měl takovej silnej zápal," — povídal obracejíc se k mladému pánovi i Martě, "že mu dochtor z města, kterýho náš milostpán zavola, netroufal ani tři dny, — no, a je tu ještě a zdrav jako ryba. — Náš milostpán mu dal na každou stranu tři pijavky, ty mu vytáhly

zkaženou krev, a bylo mu dobře. Však prej byla ta krev černá jako kolomaz, ta musela ven."

Starý pán se hlasitě rozesmál, i Jaroslav se usmíval, a paní doktorová, smějíc se, povídala Martě: "Vidíte, jak Rézi mého starouška doporučuje!"

"Dyt' je to pravda!" horlila věrná služka, "každej to říká, jakej je náš milostpán na zápaly a při porodech. Ze Lhotky Vomastková říká, že ty jeho ruce ani po smrti neshnijou za to, že tolik lidem pomáhaly, dyt' u ní všech pět dětí náš milostpán bral — a jinde. — Toho je na sta případů, a dycky to dobře dopadlo."

Doktor Kareš se hlasitě smál. — "No, to by mi pěkně přáli, aby mi ruce zůstaly a přišly naposled někam do musea. Kde bych je při posledním soudu potom hledal?"

"Nu, že pomáháš ochotně a rád, je, dědoušku, pravda," poznamenala paní doktorová a láskyplně pohlédla na manžela, "a že ti to příliš neumírá, je taky pravda."

"No, dělám všude, co mohu a také se trochu spoléhám na Pána Boha, a to, vy mladí, už neděláte", řekl směrem k synovi.

"O, mylíš se, tatínku," bránil se syn, "jenže my mluvíme o přírodě, nu, a což jest příroda jiného nežli Bůh?"

"Ale, slečnu nudíme svým povídáním o našich zájmech," vyrušil se a pohlédl s úsměvem na Martu, "jistě by slečnu více zajímalo, kdybych vyprávěl, jaké jsou nejnovější modely klobouků v Paříži, jaké se nosí sukně a rukávy, není-li pravda, slečno?"

"Křivdíte mi," řekla Marta rovněž usměvavě, "domníváte-li se, že nemám pochopení pro nic než pro modu. Té já příliš neholduji a vždy za ní klopýtám. Baví mne vše, o čem mluvíte, a ráda bych se vás optala, jak asi dlouho jste nemluvil česky a s jakým pocitem jste se vracel do vlasti."

"O, já mluvil často svou mateřštinou: v Paříži je také plno Čechů a ti mají své kroužky, své besedy, tam jsme se scházivali. První rok svého pobytu v Paříži setkal jsem se tam též s Všebořem,

když tudy cestoval. Bylo mi to setkání velmi milé."

"Tedy se tam Češi neskrývají se svou řečí bázlivě v ústraní?" radostně ptala se Marta.

"Nikoliv; tam je jinak než v německých městech, my máme ve Francii velké sympatie a často jsme si společně zazpívali: "Rus je s námi, kdo proti nám, — toho Francoúz smete." Mivali jsme často takové zpěvné večery a tu jihlo člověku srdce, když zahlaholila naše národní hymna. V cizině více, než doma cítí každý pro svou vlast a jak ji miluje!"

"To máš pravdu!" souhlasil otec a jal se vyprávět: "Když jsem byl v Itálii asi čtvrtým rokem a za celou tu dobu slyšel český hovor jen ten, který jsem vedl s hejtmanem Vorábem a kuchařem — Bože, už jsem zapomněl, jak se jmenoval, — kteří byli také Češi, seděl jsem jednou ve svém pokoji a něco psal, když tu pojednou pod mým oknem se ozvaly dudy, cymbál a bubínek a hrály: "Kde domov můj?" — Nemůžete si představit tu mou radost. Vyskočil jsem a pádlil k oknu, otevřel a poslouchal a slzy jako hráchy mi kapaly dolů a srdce mi usedalo, že jsem zaštkal hlasitě. Byli to cikáni světem jdoucí a nějak vyzvěděli, že zde bydlí důstojník Čech, proto mi zahráli. A když přestali, letěl jsem dolů a nasypal jsem jim peněz, co jsem u sebe měl a poslal je k hejtmanovi, kamž jsem letěl za nimi. Večer pak jsme je vzali do hostince a platili za ně, jen když hráli. Ovšem, ostatní důstojníci, Němci a Rakušáci, hleděli nepřívětivě na naše nadšení." — Při tom povídání stály ještě dnes starému pánovi slzy v očích, a celá jeho tvář zářila mladistvým zápallem.

"Jak vzácné máte zkušenosti, pane doktore," s obdivem, všechna zaujata řekla Marta, "a vždy na prvním místě se projevuje váš vlastenecký cit."

"Kdybych mohl jenom prospěti naší věci, jak bych si přál!" zatoužil stařec.

"To vykonáme my za tebe, tatínku," těšil ho syn, "my snad se dočkáme lepší budoucnosti našeho

národa."

"Domníváš se," oživnul otec, "že něco přijde, že se něco stane?"

"Rozhodně," sliboval syn. — "vždyt' to zpuchřelé Rakousko se nemůže udržeti věčně. A naše řady Sokolstva, naše národní uvědomělost jsou nám zárukou, že se jednou vzepřeme a řekneme: dost! Ale pak půjdeme všichni a to hned na život a na smrt."

"Vid', strýčku, — půjdeme na Němce," ozval se Zdeněk, který bedlivě poslouchal a z jednoho na druhého točil kučeravou hlavičku, "my jim dáme!" a při tom pozdvihnul pěst s vidličkou a zahrozil vysoko nad hlavou. Pak ale se zarazil a řekl: "Jen aby to nebylo, dokud jsem malý!"

Rézi donesla poslední jídlo, a večere se pomalu končila. Starý pán dal otevřít láhev s pivem, přitukl si, paní doktorová se po jídle pomodlila, jak bývalo u nich zvykem po svatvečerní večeři a Rézi se vytratila, aby rozsvítila stromček. —

"Vid'te, slečno, že budete s námi zpívat "Narodil se Kristus Pán", zamlouval si Zdeněk, jemuž tvářičky hořely dychtivým očekáváním. — Vtom zazněl ze salonu zvonek a všichni spěchali za dítětem, jemuž nemohly dveře stačit, jak spěchal do pokoje, jehož otevřenými dveřmi se linula záře od rozžatého stromčku.

A za chvíli stáli všichni kolem a podle ustáleného zvyku v této rodině zpívali starou píseň:

"Narodil se Kristus Pán,
veselme se . . ."

Bylo už hodně pozdě, když se Marta vracela od doktorů, provázena mladým lékařem. Do půlnoci již mnoho nechybělo a Marta se chystala, že už ani neulehne a půjde zrovna na půlnoční. Paní doktorová vařila ještě před rozchodem čaj, aby prý slečna měla dobrý hlásek, neb bude jistě zpívat. Těšila se Marta na své sólo, které zpívala loni doma a letos slíbila panu řidícimu, že je zazpívá zde, jakož i že bude hráti na varhany. —

Pan řidící se zaradoval, slyše, že se Martě cesta domů pokazila,

a to jen k vůli tomu, že bude o svátcích zproštěn hry a přece budou svátky důstojně oslaveny.

Mladý dr. Kareš kráčel po jejím boku ke škole a povídal, blouznivě rozhlížeje se po známých ulicích a hvězdnatém nebi: "Jak je mi drahý ten rodný koutek, — ba zdá se mi, slečno, že nikde není tak krásně, a že ani ty hvězdy nikde se tak nelesknou, jako nad milým rodištěm."

"Tedy byste nechtěl zůstat i v cizině?" ptala se Marta.

"Nikoli, — jen do vlasti mne žene vždy touha. Tam je líp, tam je země bohatší, a svobodná, — a jsou tam krásné, láskovné ženy, — a přece mě všechno táhlo domů. Často tam bylo i mé srdce v nebezpečí; mnohá sličná Francouzka mne vábila svým půvabem, ale já toužil jen domů a za ženu chci mít i jenom uvědomělou Češku."

Došli ke škole, a Marta děkovala za doprovod, on pak vyslovil vřelé potěšení, že ji poznal.

"Doufám, že se častěji uvidíme, pokud budu doma," těšil se a odcházel pomalu přes náměstí k rodnému domu.

"To je příjemné děvče," povídal rodičům, když se vrátil, "není v ní žádné překážky a zrovna lahodí člověku, jenž se stýkal se samými dámami městské společnosti, setkati se s takovým lučním kvítkem."

"Máme ji také velmi rádi," souhlasila paní doktorová, "a Zdeněk by za ní šel třeba do ohně."

"Věru, kdybych nehledal vedle krásy a nevinnosti také trochu peněz, chtěl bych se o ni více zajímat."

"Myslím, že bys nepochodil," mínil otec, "začíná se o ni nějak vážně zajímat Všebor."

"Ach ten!" zasmál se syn, "nemyslí nikdy vážně své zálety, — znám ho ještě z dřívějšíka."

"Ale ted' zvažněl," soudil starý pán, "a je to jinak hodný chlapec, ten bude našemu kraji prospěšný, až mu teta předá majetek, já myslím, že se stane jednou poslancem."

"Což o to," souhlasil syn, "že je to charakter, já vím, — bývali

jsme přece kamarády, třebaš je mladší mne, a já ho měl velmi rád."

"Takovou nevěstu bych pro tebe chtěla," řekla paní doktorová opravdově, "zdá se, že je to děvče velmi nevinné a skromné."

Marta se vypravila na půlnoční až příliš brzy, teprve po prvé zvonili; ale co měla dělati? U řidících už spaly děti, tam nechtěla jít, aby je nevyrušila a doma se jí chtělo tak velice spát, že by se byla neudržela. Vypravila se proto raději do kostela; nebudou-li tam dosud lidé, přehraje si mezi hru k pozdvihování, která byla těžká, a ona ji chtěla prvně zde předvésti. Uzamknuvši svým klíčem zvenčí a schovavši jej do rukávniku, vykročila, ale hned ucouvla uleknutá. — Vedle ní stál Všebor a přál jí uctivě veselých svátků. Lekla se ho v tak nezvyklé chvíli a chtěla se vrátit, ale pak vzpomněla, že se jí zaručil cti nikdy ji neznepokojovati a statečně se zeptala: "Co zde děláte tak pozdě?"

"Čekám na vás, až půjdete na půlnoční a — abych se přiznal spravedlivě, chtěl jsem vědět, — vrátila-li jste se už od doktorů a šla-li jste sama domů."

"Nešla," přiznala se klidně, — "doprovodil mne jejich pan syn, který dnes přijel."

"Tedy přece!" zvolal Všebor prudce a na okamžik zat' al krásně, bílé zuby do rtu. Překvapena k němu vzhledla. "Vy jste nás viděl?" ptala se a pokročila pomalu od dveří.

"Neviděl, bohužel, a nevěděl jsem ani, je-li to pravda, že přijel." —

"Ano, přišel pěšky z Jihlavy," sdělovala Marta, ale on měl jiný zájem.

"Tedy vás doprovázel, oh, já to tušil hned, jakmile jste řekla, že vás pozvali."

Marta byla udivena. "Co jste tušil?"

"Nu, že mají doktorovi s vámi a s ním nějaké úmysly."

"Ale, pane Všeboře!" zvolala Marta skoro uraženě. "jak jste přišel na takovou myšlenku a proč

mi to říkáte? Pan doktor mne pozval až teprve, když se domníval, že jim syn nepřijede, a já jsem také jeho pozvání v tom smyslu přijala."

"Ale nezapřete, že se k vám mladý Kareš choval velmi dvorně a že vám dělal všemožné poklony," naléhal na ni všecek rozrušen. —

"Nikoliv," bránila se, "poklon mi nečinil; vlastenčili jsme celý večer."

"Opravdu?" ptal se nedůvěřivě a když snesla jeho zkoumavý pohled, řekl mírněji: "Ale jsem přesvědčen, že vás chtějí získati pro syna; jsou oba ti starouškové do vás zamilováni, a mladému se nepovede lépe."

Marta se rozesmála. "Co se to s vámi dnes děje, že máte tak podivné nápady? Co vás napadá, že by si mne vzal tak vzdělaný a výborně situovaný člověk? To, třebaže jsem nezkušená i ideální, — přece uznávám, že chudá děvčata nedělají tak dobré partie."

"Co se to se mnou děje, ptáte se?" zvolal Všebor žalostně. "Bože, je to dosti smutné, že to nepoznáváte, že to necítíte — ach, to vám tedy budu muset povědět a vysvětlit."

Marta se na něho tázavě podívala, ale hned zmatena sklopila oči a nevěděla, co říci, díval se na ni tak vroucně a při tom smutně, že jí počalo srdce šileně tlouci, a bylo jí tak sladko a tak úzko, že se v ní dech tajil.

"Ale řekněte mi upřímně, vzal-li byste si mladého Kareše, kdyby se o vás ucházel?" položil ji divnou otázku.

Marta se zasmála: "Ale o tom je škoda mluvit, to on neučiní."

"Ale kdyby!" stál nervosně na svém a díval se na ni hořícími zraky. —

"To bych si musela hodně rozmyslet," řekla, "musela bych ho napřed dobře poznat a — milovat!"

"Bez lásky byste toho neučinila?" —

"Ne, toho mi není třeba," řekla vážně, "vždyť jsem zaopatřena." On si zhluboka oddechl a po-

hodiv hlavou, přejel si čelo dlaní, jakoby zaháněl nějakou chmuru. Pak se jemně na Martu usmál a zeptal se: "Tedy mi povězte, co vám nadělal Ježíšek?"

"Ba nic," usmála se podobně, — "chystal mi asi dáreček doma a když jsem nepřijela, — nenosil mi sem ničeho."

"Tedy na vás nikdo nevzpomněl?"

"Oh, ano! Přece. Mé žačky na mne pamatovaly. Evička Kozlová mi donesla balíček čaje s láhvičkou punče, Aninka Novotných košček jablek a Růža Dvořáková caletku másla. Těší mne ta pozornost, neboť znamenám, že počínám býti oblíbenou," Marta se šťastně usmála.

"A což kdybych i já vám něco donesl, včera jsem Ježíška potkal," — žertoval a lovil v náprsní kapse svého elegantního kožichu.

"Vy? — A co by — kterak to?" lekla se Marta a vztáhla odmitavě ruku proti němu. Maminčina napomenutí měla příliš věrně v paměti a jedno z nich znělo: "Nikdy neber dárků od mužů, žádný nedá nic darmo, to si pamatuj!"

Ale on ruku její chytil — a rychle navlékl na její čtvrtý prst úzký, zlatý kroužek, na němž jako krůpěj krve zářil malinký rubínek mezi dvěma perličkami.

Martě se zatmělo v očích a snažila se prstýnku zprostiti, leč on pevně ruku její držel, ve svých obou ji tiskl a pravil vroucně: — "Ach, přijměte ode mne tento malý dáreček na důkaz mé úcty k vám! Leč, úcty, — to je malé slovo," opravil se, "řeknu to raději přímo: na důkaz mé lásky — Marto!"

Marta byla jako omráčena, — všechna se roztřásla a zbledla nad stěnu.

"Vy nerozumíte mým narážkám — nemáte ponětí snad o tom, co se mnou děje a proto vám musím říci zcela otevřeně, že vás — Marto — miluji!"

Všebor to vyřkl velmi vážně a slavnostně a snažil se podívat se ji do očí.

Marta teď k němu vzhledla, ale nebylo to štěstí, ani láska, co se

zobrazilo v jejích očích. Bylo to utrpení a ona mu zavýčítala bolestně: "Pane Všebore, zase začínáte se mnou takovou hru? Proč zrovna mne jste si vyvolil za hříčku, vždyť se vám vyhýbám a nikterak nedávám najevo, že bych chtěla s vámi flirtovati. — Oh, vy nevíte, jak jste mě opět poranil, a to zrovna dnešního dne." Marta stiskla pevně rty a snažila se vši silou ruku svou z jeho vyprostiti.

"Ach, Marto, takový dojem učinilo na vás mé vyznání?" zvolal smutně, "a já myslil, že mi přece aspoň trochu rozumíte, já myslil, že chápete, proč tak rád pro vás spěchám, přeje-li si toho Blanka, proč jenom na vás hledím a k vám mluvím. A vy zatím jste uražena a roztesklena, že jsem vám svou lásku vyznal a důkaz její přinesl."

"Pane Všebore," mluvila Marta kvapně, všechna roztřesená, "já nechci začínati žádný románek, — ne, — kam by to vedlo —?"

"K oltáři, Marto!" vskočil jí do řeči, a chytil i druhou její ruku a tiskl je obě ve svých. "tam bude ústíti naše láska, neodmítnete-li mne. Hled'te, vyslechněte mě, — prosím vás —" zaprosil, vida, že mu chce opět odporovat. "Mám vás rád, velmi rád, Marto, a ač jsem vždy s ženami pohrával a vyznal se ve všech okolnostech, — vám nevím, jak bych vše pověděl, neboť teď je vše jiné, vás miluji opravdově, Vy jste mne získala — nechť — celého, vy, čistá, prostá a nedotknutelná. Vy jste se seznámila s mou duší, ve vás jsem našel vlastenecké pochopení a porozumění. A proto vás tak velice miluji, Marto, a nenabízím vám jenom tento prstýnek. To by bylo příliš málo! Nabízím vám své srdce, svou ruku, jméno, majetek, krátce, vše, sebe celého. Ano, nabízím vám manželství, což jsem nenabídl ještě žádné ženě, co jich bylo, s nimiž jsem se stýkal. Cítíte-li ke mně trochu lásky a nebo aspoň sympatie, přijměte mne a uvidíte, že nenaleznete nikde tolik lásky a věrnosti jako u mně!"

Jako zlatá záplava, tak zalila blaženost Martino srdce, duši a všechnu bytost. Tedy ji skutečně

miluje? Nechce s ní jenom hrát? — Marta uvěřila. Oh, které srdce neuvěří rádo lásce?

"Odpovězte, — necháte si ode mne prstýnek, symbol mé lásky, podržíte si jej? Ano-li, budu viděti, že se chcete učiti mne milovat, a odhodíte-li jej od sebe, poznám, že jsem vám odporným, a nikdy již se k vám nepřiblížím," a Všebor pustil její ruce, aby jednati mohla volně. Ale Marta prstýnek neodhodila, ani jej nevrátila. Nechala jej na prstě a hleděla naň, tonouc v blaženosti.

"Nuže," přimlouval jí vroucně, "odpovězte, necháte si prstýnek?"

"Nechám," přikývla Marta sotva znatelně, a podívala se mu upřímně do očí.

"Marto!" vykřiknul radostně a znovu chytil její ruce a tisknul je na svá prsa a ohnivě líbal. Poznal z toho pohledu, že i ona opětuje jeho lásku. —

Ještě nikdy nezněly varhany tak slavnostně a sólo vánoční nebylo zapíváno tak jásavě, jako o této půlnoční. Nezopakovala si Marta přede mši mezihru k pozdvihování — ale zahrála ji, že se dotýkala všech, kdož poslouchali, byla pročitěna a mluvila k srdci. A Marta zpívajíc jásavou koledu, dívala se na lesklé klávesy a dolů na oltář, chtěla se modliti v přestávkách, ale nemohla souvisle říci Bohu ničeho, jenom stále se divila a opakovala jedno:

"Bože, jak jsem mohla nevědět, že ho miluji?" a "Bože, co jsem v životě dobrého učinila, žes mne tolik oblažil?" Cítila ze zadu na své hlavě jeho zrak, a bylo jí blaže, oh, tak blaže, že by byla ráda objala celý kostelík, všechny lidi v něm, ba celé městečko a zlíbala celý svět.

Učitel Kalina, který byl už na kůru, když spolu přišli a teď hrál vedle Marty na housle, díval se úkosem na její zardělou tvář, chvílemi pohlédl na zářící obličej přítelův — a porozuměl, a čelo jeho potáhlo se chmurou.

(Pokračování.)

Čtěte a rozšiřujte "Českou Ženu!"

Za obzorem.

Zamračeně díval se Jan Roubal za odjíždějícím povozem Krásavým. Dvě hodiny toulal se poli kolem dvorce a huče zlostně vysílal netrpělivé pohledy ke dvorci, brzo-li se vetřelec k odjezdu odhodlá. Proklínal jeho drzost, že tak bezohledně se usadil a svou přítomností prodloužil, ačkoliv ví, že mu není vítaným hostem. Je si jist, že ho matka se sestrou Teklou rády vidí, a nedbá odporu domácího pána. Jiný by se cítil uraženým, dal by se odehnat, ale on nedbá okázalých urážek, nedbá projevované Roubalovy nenávisti a lačně drží se vyhlédnuté oběti.

Už ztrácel trpělivost, už byl odhodlán, že půjde do dvora a pošle šafáře, aby kočimu Krásovu poručil zapřáhnout a předjet před obytní stavení, když zaslechl zahrčení bryčky přes dřevěný můstek, po němž se vyjíždělo zadní stranou na silnici kolem rybníka. Konečně tedy odejel a on se může vrátit. Mohl sice zůstat venku, — měl dost práce, zvláště na lukách, ale nedbal. Bylo mu lhostejno, stojí-li lidé nebo pracují. Těžší starost naň uléhala a on v jejím vleku zuřivě upíral veškerou pozornost k jedinému předmětu. — Nájemce dvora odněkud z Povitaví byl za sestrou, a protože to bylo už po čtvrté a návštěvy jeho byly vždy delší, nemohl se ubránit přesvědčení, že to tentokráte jde do tuha, že je jeho odpor marný.

Přehodiv si ruce na záda, šel zvolna ke dvoru. Dvůr Doliny ležel v malé kotlině, protáť zaprášenou silnicí, osázenou starými jabloněmi. Kousek krajiny, který bylo lze odtud přehlédnout, byl dost jednotvárný, bez zvláštních

krás přírody a bez malebných perspektiv. Pozvolně spadající úbočí, pokrytá různě velkými záhony polí, nalézala u dvora svého zakončení. Zelený pás luk táhl se středem od jihu k severu. Na jih ode dvora třípytila se hladina malého rybníka a z něho vytékal úzký potok, deroucí se klikatým směrem mezi lukami, až zase v druhém rybníce, asi půl hodiny níže položeném, nacházel opětného odpočinku. Mezi rybníkem a dvorem táhla se silnice. Do dvora odtud bylo málo vidět. Od západu běžela kolem silnice zeď, obkličující malou zahradu, ve které stálo obydlí statkářovo. Dále začínaly zdi stájí a stodol, kterým naproti vystavěny kolny, konírny a špýchar. Na čtvrté straně dvorce na východ, s vysokou lomenicí trčel ovčín, s omítkou opadalou, zašlý a zchátralý.

Ostatně také druhé budovy nevyhlížely o nic vábněji. Místy omítka se sesula a kusy zdíva smutně vyčnívaly z plochy, druhdy žlutou barvou natřené. Rovněž na neurovnaném dvoře nebylo žádné zvláštní čistoty. Kaluže bláta, nyní suchého a vozy rozřezaného, střídaly se s rozházeným nářadím, — vrata i dveře byly prohnílé, mrviště neurovnané a prázdnota zela ze všech koutů. — Jediná budova statkářova činila poněkud světlejší dojem. Byla jednopatrová a od nádvoří oddělena řadou lip. Několik kamenných schůdků vedlo do široké síně, přeplněné různým domácím nářadím. Kuchyně, špiž, kancelář a dva pokojíky vyplňovaly přízemek. Po vyšlapaných dřevěných schodech vcházelo se do prvního poschodí, kde bylo vlastní sídlo majitelovo. Čtyři pro-

stranné pokoje kupily se kolem tak zvaného sálu, určeného hostinám.

Doliny byly druhdy sídlem nebohaté šlechtické rodiny. Několik pokolení tu přežilo, než konečně Doliny přetížené dluhy dostaly se do dražby. Lesy ke statku patřící koupil nedaleký velkostatkář, průmyslník, a dvůr s polnostmi padl do klína zbohatlému sedláku Roubalovi. Po bývalé vrchnosti zbyly pouhé zbytky erbu, z polovice otlučeného zedníkem, když stěnu nad vchodem do domu opravoval.

Bylo to ironii osudu pro nového majitele. Přinesl do nového sídla všecku tvrdost, neústupnost a nechut' ke vzdělání, která v něm prozrazovala sedláka starého vzdání. Ale vtáhla s ním do dvorce také skrytá marnivost, zahrát si na pána tam, kde nedávno ještě v posledním lesku vypínala se ješitnost urozených majitelů. Třeba zůstal sedlák Roubal věren prostotě svých zvyků a svou ohlednou tvář, svým kouřením z dýmky a oblékáním se po staru okázale se prohlašoval za sedláka, — přece jen se cítil pozvednuta a nenápadně snažil se udělati svůj dům něčím lepším. Sebe a svoji ženu změnit se nepokoušel. Věděl, že by zvykání na nový život ve věku již dost pokročilem vyznělo falešně a přineslo smích. Ale děti své chtěl zcivilisovat, změnit.

U dcery Tekly potkával se s houževnatým odporem. Když ji jako sedmnáctiletou poslal do kláštera "na cvik", vrátila se za půl roku omrzelá, unavená, toužící po venkovském životě a po prostém okolí. Nemohla se nadchnout pro panské zvyky a způsoby, pro hru na piano a vyšívání, pro veškeren ten neupřímný, malicherný a neúžitečný život, který nazýval se uhlazeností a vzděláním. Bud' že už příliš vyspěla, — bud' že ji bylo trapno mezi mladšími chovankami, nebo konečně nesmírná šetrnost zděděná po matce znechucovala pobyt v ústavu, nedala se donutit k návratu. Otec huboval, ale matka, tušíc v dceři dobrou pomocnici, podporovala její odhodlání. Za několik dní odložila Tekla vše, co ji připomínalo ústav a

všímajíc si pečlivě kůrníků i stájí, zdála se být šťastná ve dvorském ovzduší.

S lepším zdarem zachytily se naděje otcovy u syna. Studoval už před tím, než otec Doliny koupil, a nyní pokračoval ve studiích. Otec se radoval ze statného, sličného syna, jehož mohutné tělo prozrazovalo venkovský původ, a jehož ostře kreslená tvář, černým voussem již v jinošských letech se pokrývající, zdála se svědčiti o pevném, silném duchu. Jan pochopil záhy změnu v postavení rodičů. Ze selského studenta stal se synem majitele šlechtického, — v zemských deskách zapsaného statku. Počal vystupovat s jakousi zdrželivou povýšeností, stával se ve výběru přátel opatrnější, snažil se mít zálibu pro něco lepšího, — zvláštěnějšího a vybranějšího. Velmi záhy stal se vybíravým ve své toaletě, nepěstoval styku se studenty v okolních městečkách a porídil si koníka, kterého zapřáhal do malého elegantního gigu, ve kterém o prázdninách vyjížděl na procházky.

Určen původně ke studování práv, zřekl se té myšlenky a hned po odbyté maturitě dal se odvést k vojsku. Starý Roubal škrábal se mrzutě za uchem, když syn vstoupil jako dobrovolník ke dragonům a začal požadovat sumy, které se i zbohatlému sedláku zdály trochu vysokými. Ale nebránil synu a nechal jeho četné účty nezaplacené. Radostí se mu oči svítily, když syn doma vypravoval, kolik hrabat, knížat, baronů a šlechticů slouží s ním u pluku, se kterými si tyká a jaké zábavy s nimi navštěvuje. Přesunuje dýmku z koutu do koutu usmíval se, hlavou pokyvoval a jeho očka svítící ze zardělého, plného obličejce prozrazovala, jakou radost má ze syna. Rok, který Jan na vojně strávil, stál osm tisíc, ale tatík nelitoval. Však se stal ze syna chlapík, jemuž nebylo široko rovno. Když se syn domů vrátil jako záložní poručík a v blízkém městečku byla jakási císařská slavnost, sám syna vybídl, aby s ním jel do kostela. — Kočár připravili, kočího Vojtu do

parádních šatů navlékli a jeli. Jan byl jediným důstojníkem, který se slavnosti účastnil. Starému Roubalovi se zdálo, že snad dělá synovi hanbu a stále zůstával maličko pozadu, pozoruje se strany statnou postavu synovu v parádní uniformě. Nesmekal sám, jsa podivně rozčilen, ale dobře si všimal, kdo syna pozdravuje, kdo se po nich ohlíží, kdo jeho triumf vidí. V té chvíli se mu zdálo, že všechna sláva a čest stojí za víc, než za těch osm tisíc.

Nepřál si mít ze syna juristu. — Ať sedí doma, ujme se dvorce a požívá cti, které by ve světě neužil. Kdo ví, čím se ještě stane, neshrnou-li se na jeho bedra veškeré četné čestné úřady okresu, o něž se dosud dělili jiní. Souhlasil se synem, když ke konci prázdnin pronesl přání, aby mohl se odebrat na některý hospodářský ústav, aby mohl později cele se oddat vedení statku. Matka odporovala, poukazovala na nedostatek peněz, na dluhy, které na dvorci vázly, když Roubal majetek koupil, připomínala také, že Tekla musí dostati věno, aby se do něčeho lepšího vdala. Otec se synem tvořili mocnější dvojici a ta vyhrála.

Jan Roubal, zvyklý z vojny na okázalý život, žil také na hospodářské škole jako dragonský poručík a budoucí majitel statku. — Nerozhazoval hloupě a bez příčiny, ale nešetřil, kde bylo potřeba ukázat váhu jeho postavení. Otec poskytoval peněz doplňuje to, co dvůr neposkytoval, z výpůjček. — Když se syn domů vrátil, byl hotovým, usedlým mužem. — Černý knír zdobil jeho osmahlou, zdravou tvář. Byl vysoký, ramenatý a přece netěžkopádný. Přivedl jednoho kočárového koně, vyjížděl k lidem na pole koňmo, — zajel mnohdy až do města, navazuje styky s předními osobnostmi v okrese. Účastnil se vybraných zábav, dává najevo mírnou štedrost a vyhýbaje se důvěrnějším známostem s lidmi méně důležitými. Stal se známým, oblíbeným, hledaným, a otec radostí zářil, když slyšel tolik uctivé chvály o

svém panu synu.

Měl beztoho doma málo potěšení. Tekla stárla a byla dosud svobodnou. Nescházelo ženichů, ale byla opravdová potíž na některém z nich se rozhodnouti. — Otec pozoruje dost stísně své poměry, nemíní celé věno dceři hned vyplácet čekaje, až se syn bohatě ožení a Doliny dluhů zbaví. Někteří ženiši, kteří právě pro velké věno předcházeli si Teklu, při podobných narážkách přestali opakovat své návštěvy. Ne, Tekla nebyla děvčetem, u něhož by věno bylo věcí vedlejší. Vysoká téměř jako bratr, byla kostnatá, nepůvabná žena, bez ladných forem, bez pružnosti a vděků. Pohybovala se hranatě, neměla vzdělání, nedovedla se bavit, nemilovala zábav a plesů a v přítomnosti cizích, ať mužů nebo žen, stávala se ostýchavou. Vypadala hloupá, třebaže měla přirozený ostrovtip a příjemný pohled. Litujíc peněz na drahé toalety, oblékala se až s přílišnou jednoduchostí a neštítala se konat obyčejné práce. — Dvorská čeládka ne bez škodolibosti roznesla, že slečna Roubalová sama ušipaně krmí, oprané spodničky nosí, záplatuje, lakotně při krmení drůbeže stojí, aby se snad šafářovy a poklasnovy slepice nenažraly panského zrní.

Taková pověst zastrašila všechny ženichy, kteří nechtěli si brát pouze peníze, ale také ženu. Ani nedostatek půvabů nečinil ji tak málo oblíbenou, jako přihana lakoty a nevkusnost v oblékání. — Byli ovšem jiní, kteří by si ji i tak vzali, hledíce lačně na slušné věno, ale ti se potkávali s odporem otcovým. Nějakému mlynářovi na potoce nebo sedlákovu dceru svou nedá, rozhodl Roubal pyšně a při tom zůstalo. Tekla se do vdavek nehнала, ba podobalo se, jako by se v ní opravdu neozývala touha po muži a rodinném životě. Nezajímala se o nikoho, zůstávala lhostejna k ohnivým pohledům některých nápadníků, kteří pasouce po věně, snažili se její hlavu zamotati v toužebné sny.

Ale na dně její duše hořela podivná, žhavá touha po rodině, po

samostatné domácnosti, po muži. Že toho nikdy neprojevila, děkovala své síle duševní, svému prostému nehloubajícímu přesvědčení, že to ještě nemůže být. Ačkoliv ani otec, ani bratr neprojevovali ji žádné něžnosti, ona lnula k majetku rodiny a chápala, že by zatížení takové, jaké by na její věno učiněno býti musilo, bylo pro statek osudné. A proto nedomáhala se sňatku, nevyčítala otcí, že stárne a ztrácí na svých životních právech. Čekala. Doufala jako otec, že se bratr bohatě ožení a potom rázem o všem rozhodne.

Starý Roubal zemřel dřív, než se kdo nadál. Syn byl půldruhého roku doma, když otec za první letní bouřky zasažen bleskem na poli, byl zabít a s ním krásné spřežení koní. V nastalém zmatku polekal se mladý Roubal více myšlenkou jak bude s majetkem, než že otec skončil hroznou smrtí. Ale marně se obával. Starý Roubal jako by byl tušil, že zemře mimo nadání, měl závět' už několik roků hotovou a v té bylo jasné vyznačeno, jaké pořízení o svém majetku učiní. Celý majetek dědil Jan. Sestře jeho pojistil na dvorci třicet tisíc, své ženě deset a roční rentu dvou set zlatých. V případě, že budou dále bydlet ve dvorci, měly oba přízemní pokojíky býti jejich bytem.

Jan nebyl takovou závětí valně potěšen. Arci, Doliny byl dvůr velmi pěkný, oceněný znalci přes sto tisíc, ale také dluhovaný obnos byl značný. Dvacet tisíc bylo knihovnických dluhů, na deset tisíc měl jich Roubal po straně, aby otec nevěděd, a nyní čtyřicet tisíc legátů k tomu tvořilo břemeno, které dovedlo sklíčit i Roubala, spolehájiho na své štěstí. Vypověli sestra a matka své podíly, je ztracen. Tolik si dovedl vypočítat, že by musil usilovně se přičiňovat, aby sehnal takový úvěr, aby statek vynášel umořování dluhů a jemu zároveň poskytoval prostředků k slušnému živobytí.

Byl však příliš zamilován sám do sebe, příliš se na své vlastní štěstí těšil a zvykl myšlenky, že Doliny pozvedne, než aby zoufal.

Nespouštěje se zřetele svůj vlastní sňatek, ostře hlídal Teklu. Nepocíťuje žádných výčitek, že chce svou sestru, blízkou třicítce, pro vlastní prospěch držet v otroctví, staral se, aby křižil plány nápadníků, kteří se začali horlivě starat o bohatou dědičku. Bylo k tomu potřebí opravdu vytrvalosti a někdy i důvtipu, aby jednak sestře zošklivil ženicha, jenž se jí dost líbil, jednak aby nápadníka samého přesvědčil, že Tekla není vhodnou nevěstou pro něho. Dařilo se mu to po celý rok a ženiši přestávali do Dolin dojíždět, přestalo se o Tekle hovořit a v kraji se věřilo, že zůstane svobodnou, že zraje na starou pannu a že její věno připadne jednou celé zpět Roubalovi. — Ba i matka tak v duchu hádala. Tekla si neštěžovala, nikdy před ní neodkryla svou úzkostlivě rostoucí touhu provdat se, než se stará a ještě víc zošklíví. O možném dceřině sňatku ani nehovořila, ale za to často se vracela k myšlence, že je čas, aby se syn ženil.

Ve dvoře byl nedostatek peněz. Odevšad zíral. Z opuštěných zdí a místností, z poloprázdných stájí, nedostatečného potahu a pracovních sil. Jan Roubal měl příležitost nyní ukázat, dovede-li líp hospodařit, než jeho nestudovaný otec. Naprosto nedovedl. Ba, znaje sice mnoho drahé teorie, ale málo účelné praxe, hospodařil hůř než otec. Snad, kdyby byl měl dost peněz, byl by dovedl zvýšit výtěžek a hodnotu dvora. — Nemaje však kapitálu a odevšad tísňen dluhy, byl malomocný, nevěděl si rady a vytloukaje klínem tušil, tak že to nepůjde.

Sháněl se po nevěstách, hledal novinami i dohazovači, ale marně. To, co se mu nabízel, nedostačovalo mu. Dvacet, nejvýš třicet tisíc věna mohl dostat. Co bylo přes to, bylo nedosažitelné. Takové bohaté nevěsty hledaly vysoké úředníky, aktivní důstojníky, průmyslníky. Na venek jít, do hospodářství, kde je ještě matka s dcerou, tam svůj život zahrabat, se jim nechtělo. Ať přece svého věna také využít. Dost na tom, dostane-li muž ženu, která ho ne-

bude nic stát, která ze svého majetku bude hradit své společenské potřeby.

Roubal byl příliš hrdým, domýšlivým a umíněným, aby se spokojil nevěstou nižšího řádu, která by mu obstarávala dům, kravin, dohled na čeleď doma. On chtěl mít paní, která by pozvedla jeho majetek, která by Dolinám dodala lesku, aby se staly chloubou okresu. Budoucí paní mohla být jakákoliv ošklivá, stará, ale musí mít velký majetek a musí mít společenský takt. Věděl, že žena znamená pro muže ctižádostivého velmi mnoho, že je jako skvostným rámcem k drahému obrazu a že je mnoho lidí, kterým se obraz právě proto líbí, že je v pěkném rámci.

Nezoufal, že podobné ženy nenalezl. Sám u sebe byl přesvědčen, že ji najde. Jen aby mu Tekla s matkou nekřídily jeho záměry, — nenutkaly ho k náhlým krokům, neuváděly ho do nesnází. Dosud si byl jimi jist.

Ale nedávno probudilo se v něm podezření, které ho napřed přivedlo v úžas a potom ho naplnilo zlostí. Po dlouhé době přihlásil se u Tekly ženich. Roubal, prohlédnuv si jeho zevnějšek, byl si jist, ten že sestru ze dvora neodvede. Byl k němu zdvořilý, poseděl s ním, provedl ho po svém dvoře, a když ženich odejel, zasmál se ve se.

"Ten mohl zůstat, kde je," žertoval, chodě po pokoji v přízemí, ve kterém hosta přijali. "Podivný potentát! Sedí, nemluví, jen se dívá, poslouchá a hladí si vousy. — Jak pak se ti líbí?"

"Mně se líbí," řekla sestra klidně, poklizejíc stůl. Nahnul hlavu, upřel na ni udivený pohled; potom zavrtěl hlavou a zastrčil ruce do kapes.

"Nu, líbí-li se ti ten, pak už nic neříkám," povídal ironicky. "Není ani mladý, ani hezký, ani bohatý. Jde za bohatou nevěstou a vykládá tu, že je dlužen, že čeká, až si věnem své paní pomůže a bude moci připachtovat druhý dvůr. — Mně to připadalo, jako by chtěl kupovat směnku, a ne ženu získat."

"Právě proto se mi líbí," řekla

Tekla suše. "Proč zakrývat, co je pravda? Přišlo sem kolik ženichů, kteří vynášeli svůj majetek a pak jsme se dověděli, že jsou prodlužení. Tenhle poctivě řekl, co má, co by s věnem dělal a to se mi líbí."

"Ku podivu, jak ses najednou změnila! Budeš-li si chtít vzít zadluženého muže, počkej aspoň na nějakého onačejšího člověka. Co s tímhle? Je mu nejmiň čtyřicet."

"Dvačtyřicet je mu. Hodíme se k sobě. Mně je třicet, rozdíl není tak veliký."

"To slyším najednou věci!", posmíval se podrážděně se bezděky. "A co ta jeho krása! Obličej hrnatý, vousy jako štětiny, ruce jako sedlák. To bys měla krásného muže!" —

"Nejsem o nic hezčí," — řekla prudce. "Proč se mu směješ? Mohu já za to, že nejsem hezká? Co je z krásy? Nechci se vdát pro krásu, chci mít spokojený život a ten bych s ním měla. Je na něm vidět, že to, co budu mít, nerozhází a proč se mu smát pro jeho prostnost? Však jsme se my také narodili v selském statku a hádám — že by nám oběma bylo líp. — kdybychom byli ve statku zůstali." —

"Myslíš-li si to ty, budiž, nedívám se, protože celá tvá zkušenost sahá pouze ke drůbeži. Kdyby nebylo Doliny, mohl jsem být advokátem, mohl jsem mít spokojený život a nedřít se tu se dluhy na samotě. Měl jsem to udělat hned tehdy, když byl tatínek ještě živ. Vidím, že nemáš soucitu a že chceš cosi provést pouze ze vzrodu proti mně. Bud'si. Budeš mít zásluhu, že jsi svého vlastního bratra přivedla na mizinu."

Rozzlobil se zjevně a chodě pokojí vysílal k ní pohledy plné zlosti. Tekla zůstala klidnou. Maličko zčervenala a od práce poustala. —

"Kdo tě chce přivést na mizinu? Já? Proto, že se chci vdát? Je to snad hřích? Ožen se také. Čekala jsem dost dlouho. A nechceš-li se ženit, prodej Dolinu, zůstane ti víc než mně, jsi muž, můžeš si najmout dvůr, přijmout místo ho-

spodářského úředníka, přiznít se někam do velkého hospodářství. Proč chceš, abych zrovna já pomáhala k tvému pohodlí? Až se jednou oženíš a přivedeš si sem paní, budu vám na obtíž a budete chtít, abych dále starala se jako děvečka, sháněla, škrtila každý groš a nedopřála si nic. Ted' to víš všechno. Kdybys byl nezačínal, mohl být pokoj. A snad bych byla před svatbou přistoučila k tomu, abys nemusel celé věno hned vyplácet. Takhle je konec. Chci své, právě jako ty."

Rozčilila se nezvykle a Jan, nepoznav ji nikdy v takovém rozechvění, s úžasem se díval na její náhlé vzpěnění, poslouchal vášnivě, tvrdě pronášené výčitky, které prozrazovaly, jak jsou si pojednou cizí, ak se mezi nimi tvoří stráž, — která zamezí každé vřelejší přítutí a dohodnutí.

"Tak ty tak, tak ty tak," vybuchl vztekem se duše. "Už sis vše promyslela, — už sis udělala plán, jak bys mě do smyčky dostala a zničila mou budoucnost! A já tě považoval za dětinně hloupou, ale dobrou. Zatím však jsi prohnána! Nu, necht', ještě jsi mne neudolala, ještě nejsem ztracen. — Dostaneš, co je tvého, v den tvé svatby ti do posledního haléře věno vyplatím, ale potom je mezi námi konec. Doliny přestanou být tvým domovem, nikoho tu nechci vidět, ani tebe, ani tvého muže. Dobře si to pamatuj," rozkřičel se surově a pěsti sevřel, "přes prah mi nesmíš."

"Ale, Jeničku, nezlob se tolik, vždyť Teklička níz zlého nemyslí," chlácholila matka, přihřbená, téměř holohlavá a spínala své prsty zkřivené prsty.

"Držíš s ní," křičel dupaje. "Umluvily jste se proti mně, — dost hanba, že matka nedovede své děti stejnou láskou milovat. Ani tebe držeti nebudu, budeš-li s ní chtít odejít. Mám-li platit třicet, at' platím čtyřicet tisíc."

Matka podívala se naň uleknutě a skrčivši hlavu mezi ramena, bázlivě odcházela do kuchyně.

"To jsem se dočkala," hučela, potřásajíc hlavou. "Vyhání mne.

Jako by oba nebyli mými dětmi. K jednomu mám mít cit, druhé mohu nechat tak. Zlob se, zlob, však já nějak do smrti budu živa."

"Já taky!" bouřil Jan, přecházeje kvapně pokoje a zvyšuje hlas, aby ho slyšely v kuchyni. "Ještě mě z Dolin nikdo nevyhnal a nevyžene. Spíš přijdete vy nazpátek, až se toho pana nájemce najíte, až utopíte peníze s člověkem, který tak pitomě se kouká na svět a myslí, že se s ním budu přátelit."

"V síni čeká šafář," řekla Tekla suše vešedši mezi dveře.

"Eh, at' čeká, at' všechno slyší," vyjel zlostně, ale hlas snížil. Zamrzelo ho, že má služebník dovědět se takových soukromých věcí a hněv obracel se k šafáři. Chvilu chodil ještě pokojem, a když spatřil šafáře přecházet před stavením a úkradkem se dívat k oknu, chytil klobouk a vyšel ven.

"Co dobrého?" zvolal úsečně.

"Stůně nám vůl, náruční, z černého páru. Bojím se, abychom o ně nepřišli. Přišel jsem prosit milostpána, aby se na něj podíval."

"Co budu na něm vidět? Od čeho jste šafářem? Nedohlížíte na čeledíny a ti potah utahají. Pošlete pro zvěrolékaře. Ukáže-li se, že někdo volu ublížil, zaplatíte to vy s ním."

Nedovedl se opanovat, přenášej se rozčilení na venek. Přál si na něčem se vymstít. Domů se vracet nechtěl a zamiřiv podle stavení, chtěl vejít do zahrady. Ale připomenuv si, že bude zvěrolékař chtít deset, patnáct zlatých za cestu a na konec dá dobytče zabít a zakopat, lekl se ztráty. Začínala jarní práce, měl potahů málo, dobytek byl drahý a on se vyhýbal každému velkému vydání. Není-li zvířeti pomoci, může je aspoň pod rukou prodat a několik desítek ušetřit.

Obrátil se chvatně a šel ke stájím. U dveří dohonil šafáře a předešel jej vešel do volárny. Stání byla prázdná a pouze v rohu ležel černý býk. Pasák s jedním čeledínem, držíce zamazané krátké dýmky v zubech a majíce ruce zastrčeny v kapsách, stáli nad zvířetem a hovořili o něm. Spatřivši

pána, zastrkávali dýmky do kapes a ustupovali.

"Sežeňte ho," poroučel krátce.

Těžce zvedalo se zvíře, stavic se na své mohutné nohy. Veliké klidné oči, plné smutku, otočilo po Roubalovi, jenž je chytil za tlamu a pozoroval jeho jazyk i oči.

"Ode včera nežere," prohodil za ním šafář nesměle. "Už jsem dělal, co sem mohl, přece také trochu dobytku rozumím, ale tohle je mi jaksi podivné. Hádám, že ho někdo uřkl."

"Že jste taky tak hloupý," odbyl ho posměšně. "Uhnal se, napil se zprudka. Vás, Rousku, vyženu, budete-li takhle s potahem zacházet. Myslíte, že teď, kdy je tolik práce, máme čas na ležení? Zapráhnete vola do prázdného vozu a budete s ním zvolna jezdit. A vy, šafáři, dáte mu oleje, hodně, dva, tři litry. Odpoledne bude stát a dejte tomu páru lehčí práci. Pozitíí bude zdrav."

Šel k nádržce vody, která po trubkách do stáji stékala a umyv si ruce, vycházel ven. Zlost se v něm tišila, vracela se střízlivá úvaha. Nepostačilo se zlobit, musil přemýšlet. Na Tekle bylo vidět, že tentokrát to myslí s vdavkami doopravdy. Musí s tím počítat. — Snadno se řekne, že ho nikdo z Dolin nevyžene. Co kdyby přece vyhnali? Ztrácí zájem pro své okolí, šel do polí a myslel na prostředky, kterými se dostat z nemilého postavení. V radě sestřině bylo kus pravdy. Kdyby prodal statek, mohl by se dobře chytit jinde. Ale má snad hned ztrácet odvahu? — Má opouštět majetek, který nebyl k zahození? Patří mezi velkostatkáře, napřesrok o volbách poslanecké bude po prvé volit s kavaliry, a to přece něco znamená. Což u d'asa je takovým slabochem, že nedovede čelit první vážnější starosti? Zkusí ještě Krásu odehnat, aby získal času a nepůde-li to, nutno poohlédnout se po nevěstě.

Upokojovalo ho, že není ještě zle a rozradován, že přemůže trapné poměry, přešel pole, postál u lidí, zastavil se u čeledína Rouska, jenž jezdil po silnici s nemocným

zvířetem. Pak vrátiv se domů, počal psát. Cestou mu napadli dva tři jeho známí z hospodářské školy, s kterými žil v jakémsi přátelství. Napiše jim dopisy a jako mimochodem se zmíni, že by se ženíl, kdyby našel podle své chuti, bohatou a vzdělanou. Není-li ve zdejší krajině nic takového, může se stát, že bude jinde. Velkostatky přece jen je vábné vnaidlo, na které se dá získat mnohá, která si přeje žít na venkově a mít bezpečně uloženo věno na realitě, — která za věno ručí. Našel přátelský tón a s nádechem humoru zmiňoval se o svém pátrání po nevěstě. Přátelé si nesmějí myslit, že je mu úzko, že hledá nevěstu pro něco jiného, leč být zproštěn sám přílišného hledání.

V lepší náladě vracel se k obyčejnému životu a snažil se setřit nemilý dojem své šarvátky se sestrou. Matka přijala jeho rozjasnění s vděčným ulehčením. Tekla zůstávala jako dřív chladná, lhostejná, jak by se mezi nimi nic nepříhodilo. Ale světlejší nálada trvala pouze týden. Za týden přijel Krása zas. Janu přálo štěstí, že se mohl s nájemcem setkat venku. — Potkal ho, když přijížděl na bryčce, tažené párem těžkých koní, — které se hodili do pluhu. Roubal zastavil se u bryčky a podav Krásovi ruku, přívětivě ho oslovil:

"Pojďte se podívat na mou ozimovou řepku," nabídl mu náhle. "Koči zajede zatím do dvora a vy si prohlédnete mou jarní práci. — Malá procházka vám neuškodí."

Krásu neodporoval a zvolna sestupoval, zůstávaje chladným k vřelému tónu Roubalovu. Přijal nabídnutý doutník a pokouje zvolna, šel vedle něho těžkým, houpavým krokem podle lánů, — dýchajících zemitou vůni. Roubal vykládal, chlubil se, poukazoval na novoty, které zavedl a snažil se ho rozehrát. Ale nájemce odpovídal krátce, šetřil slovy a zdál se býti unaven.

"Pojďme domů," rozhodl se Roubal mrzutě. "Vy máte asi také málo času teď, kdy je v polích nejpilnější."

"Mám už zaseto, sázím brambo-

ry a v týdně budu se vším hotov," odpověděl klidně.

"To jste chlapík, odbýváte všechno rychle. Já si dávám na práci záležet, třeba bych musel nechat některá pole ladem."

"Taky nerad pospíchám. — ale mám dost potahů, vypůjčil jsem si a přikoupil dva páry koní na léto."

"Vyplatí se vám to?" ptal se s lehkým úsměvem.

"Nevím, — ale budu mít práci včas hotovou. Dovolte, pane Roubale, složil jste pro slečnu sestru peníze, neb je máte vtěleny na statku?"

Roubal se udiveně podíval na Krásu, jenž klidně snesl jeho pohled a toče doutníkem pozoroval jeho zneklidněný výraz.

"Proč se ptáte?" tázal se prudce. —

"Odpusťte, ptal jsem se přímo, protože nemám rád tajnosti. Ucházím se o ruku vaší slečny sestry a rád bych věděl, jak by to bylo s penězi. Víím, že výplata takového kapitálu způsobí vždy starosti a myslím, že si můžeme o tom napřed porokovat. Nechvátám se sňatkem, může to být třeba za čtyři měsíce, ale protože bych potom od podzimního termínu rád připachtoval sousední dvůr, potřeboval bych peníze na kauci a na zařízení živého inventáře."

"Dovolte, vy si počínáte, jako by už byl sňatek jistý," — vyhrkl Roubal, nejsa s to potlačit vzrůstající se rozčilení.

"Jedu dnes do Dolin, abych se něco určitého dověděl, a proto chci, když jsem se s vámi setkal, promluvit také o peněžních záležitostech. Jsem zvyklý pořádku a nerad bych měl později nemilé vyjednávání."

"Bud'te bez starosti, já nejsem žid, abych s vámi smlouval," odsekl Roubal prudce. "V den sňatku vyplatím sestře peníze, at' si dělá s nimi co chce. Ostatně doufám, že sňatek tak brzy nebude. Sestra není sice pod mým poručenstvím, ale mám snad také právo něco do této záležitosti říci. — Vy se už předem sháníte po jejím věnu, ale my nevíme, jaký je váš majetek a jakou jistotu můžete

sestře dát."

Poodstoupil a zahodiv doutník, zastrčil ruku do kapsy.

"To je přirozené, přikývl Krása lhostejně. "Rekl jsem už slečně Tekle, co mám, a bude-li libo, — může se předem udělat svatební smlouva u notáře. Je sice škoda peněz na kolky, ale budete-li si toho vy a ona přát, proč ne. Výlohy ponese obě strany společně a já její věno pojistím na svém inventáři. Kdyby vám snad dělalo obtíž složení věna v hotovosti, opatřím vám úvěr v bance. Vy převeźmete úvěr, já si vyzvednu peníze."

"Ponechejte si, prosím, své rady, vím, co mám dělat. Netajím se tím, že vašemu plánu nejsem příznivcem. Nelíbí se mi sňatek sestřin, protože její věno není v poměru k vašemu majetku. A co se vás týče, mohu vás ujistit, že ani moje sestra se pro vás nehodí. Viděl jste sám, že její vychování je zanedbané, že nemá smyslu pro samostatný rodinný život a že jí schází společenský takt. Abyste po svatbě se za ni styděl a učinil ji popelkou, — toho nemohu jako vzdělaný a prozíravý muž dopustit."

"Arci, to by bylo nehezké," — souhlasil Krása, jako by nepozoroval nervosní rozechvění Roubalova. "Ale buďte bez starostí, — já jsem člověk, který se do společnosti nehodí a sedím nejraději doma. Až se ožením, půjde vše starými kolejemi. Oba se budeme starat o svůj majetek a vynasnažíme se, aby se neztencil. Půjde-li rodina, musí být budoucnost zaopatřena. Jak jsem slečnu Teklu poznal, bude ráda se mnou pracovat. Můj Bože, vždyť pracovat je radost člověka."

"Pracovat a pracovat je dvojí," křikl Roubal, drážděn lhostejností Krásou. "Děvečkou se moje sestra nesmí stát."

"Ovšem, to ne, já také sám nedřu a nejezdím s potahem. Ale otevřené oči musí člověk mít, nesmí nechat lidi bez dohledu, musí pamatovat, že se stará sám pro sebe. Na odpočinutí je času dost k stáru. Nu, zdrželi jsme se dost

venku a chvátám, abych brzy odešel domů. Půjdete se mnou?"

"Nemám kdy. Jděte jen sám, — vrátím se na pole. Nezapomeňte, co jsem řekl. Moje sestra nebude nikdy vaší děvečkou."

"Proč se rozčilujete?" pokrčil rameny Krása. "Rekl jsem vám, že ji nechci utisknout. Se založenými rukama ovšem sedět nebude — ale ona ani tady nezahálí. S Bohem, pane Roubale."

Nazvedl klobouk a pustil se ke dvoru. Roubalovi chvěly se rty, chtěl za ním křiknout cosi zlého, urážejícího, ale opanovav se, vrátil se dlouhými kroky na pole. — Jaký podivný chlap to je, jak drze mluví a počíná si, jako by už měl všechno jisté. Ale mylí se, myslí-li, že ho tak snadno pustí, že mu ustoupí jako zastrašený hoch. Nesel domů, až Krása odejel. A potom si přál být hodně klidný, aby si nemyslel, že ho to vše rozčiluje.

"Poslechni, Teklo, ten člověk se mi nelíbí," povídal jakoby upřímně. "Nezrazuji tě, dělej si, co chceš, ale rozmysli si všechno, dokud je čas. Abys takovému neotesanému člověku dělala služku, na to máš snad času dost. Vdej se pro mne za koho chceš, ale přemýšlej trochu. Zle ti tu není a budeš-li o půl roku dřív nebo později provdána, to snad už nerozhoduje." —

"Už jsem Krásovi slíbila, že si ho vezmu," řekla sestra suše.

"Tak?" zadivil se dlouze. "Tvůj bratr nebyl hoden, aby ses s ním poradila?"

"Proč bych se radila? Věděla jsem, co o Krásovi myslíš, a on mi řekl, že se bojíš, abych nedělala u něho služku. Neboj se, nejsem taková bojácná, abych se nedovedla opřít. A budu-li nakrásně hodně pracovat, nebudu to dělat pro jiného, ale pro sebe. Buď tak hodný, dej nám za týden povoz. Pojedeme se s maminkou podívat na dvůr a možná, že se na zpáteční cestě stavíme u notáře."

"A, vy jste se tedy rozhodli! A jak chvátáte Přeji mnoho štěstí. Nemám viny na budoucím neštěstí. Povoz bych dát nemusel, ale dám. Mně sice nezveš, abych jel

s tebou, ale je to tak lip, — musil bych tě odmítnout. Nu, budu rád, že to konečně vezme konec. Na kdy mám připravit peníze?"

"Na konec září; do té doby se snad oženíš také ty a potom budeš moci splatit věno."

"Co se toho týká, můžeš svatbu určit třeba na budoucí týden," řekl nadutě. "Tolik úvěru ještě mám, abych sehnal tvé věno."

A bouchnuv dveřmi vyšel prudce ven. Stál před holou skutečností, na které něco změnit neměl ani síly, ani již chuti. Ano, lip bude, když se to jednou skoncuje. — Ted' vidí, že Teklu posedly vdavky a že už ji nikdo neudrží.

Starost, tísnivá a opravdová starost zmítala Roubalem. — Kde ted' sehnat peníze? Neožení-li se, musí si vypůjčit a potom teprve bude se zle ženit, až se rozkřikne, že je dvůr zatížen. Sestřino věno neplatí jaksi za dluh, nenadělá tolik ostudy, ale půjčka bude novým stínem, který mu ztíží pochod za lesklým cílem. Trápil mozek různým vymyšlením cest, jimiž by dosáhl vybědnutí z nemilé situace. Zlostně se smál při pomyslení, že starý, ošklivý, zadlužený nájemce dostane snáze bohatou nevěstu, — než on mladý, sličný statkář. Eh, štěstí mu neslouží, ale on se na štěstí nebude ohlížet. Štěstí si dělá každý sám a nikdy není pozdě lapit je a pevně podržet.

Rozjel se do okolních měst, důvěrně hovořil s hoteliery, kteří znali celé okolí, nahlédl také do pozemkových knih, aby přesvědčil se, to že je nesprávná cesta. — Kde byly peníze, byla četná rodina. Mohl s tou či onou vyženit patnáct, dvacet tisíc, snad by po smrti rodičů mohl ještě tolik zdědit, ale na nejisté dědictví nemůže se spoléhat. Potřebuje hotové peníze, pevnou sumu.

Třeba se smířit s myšlenkou, že Krása se stane jeho švakrem a když by on jim nebyl, že by na jeho místo vstoupil jiný. Přes to přece v něm kypěl vztek proti Krásovi, jenž tak lhostejně pomijel jeho odpor. Ještě dvakrát přijel do dvora, ale Roubal se mu vždy vyhnul, okázale dávaje najevo odpor

a nepřátelství, pánovitě přehlížel sestru a chladně odbýval matku. Ta taky je proti němu, ta drží s dcerou, pro syna nemá pochopení, ani lásky. Ona se netěší, že je syn její jiný zjev než dcera. Ona nechápe, jaký rozdíl je mezi jejími dětmi. Kdyby takhle on, Jan, vzal do ruky opratě a jel na pole orat, kdyby s čeládkou poklízěl stáje a konal nádenickou práci, to by si ho zamilovala, to by při něm byla. At' jde třeba s Teklou, nic už jejího odchodu želet nebude, ničím se nebude rozčilovat.

A přece se rozčiloval. Žil v jakési horečce, dychtě po něčem, co by ho osvobodilo, ale necitě pevně půdy pod nohama, poznáváje, že jeho veškeré počínání je bezvýsledným tápáním do neurčita, nechával se zachvacovat vztekem proti všemu kolem sebe. Dnes také lomcovala jim zlost, že Krása přijíždí do dvora, usadí se pohodlně v pokoji a s Teklou hovoří o plánech do budoucna, jako by se rozumělo samo sebou, že má k tomu práva. Zakáže mu docházet do dvora, umiňoval si, sviije se v malomocném hněvu. At' se schází se sestrou kdekoliv, nic mu po tom není. Sestře v sňatku nebrání, ale ukáže, že je také pánem, že má právo poroučet ve svém majetku. Šel to říci sestře, aby si nemyslela, že ho překonala, že si neví rady. Krotit se, aby se při tom nedal uchvátit výbuchem, ze kterého by soudila na jeho rozčilení. Hezky chladně ji poví, co chce, a to ji zraní, jistě zraní.

Ve vratech setkal se s pasákovou ženou, která každodenně docházela do města na poštu. Cupkala uprášená, zapocená a kožená taška klátila se na jejím boku. — Vzal tašku, otevřel ji a vyňal došlé dopisy. Noviny, několik ceníků a jeden list byly obsahem celé dnešní pošty. Neodpovídaje na pozdrav poslice, zastrčil tiskopisy do kapsy a sáhl po listu. Podíval se na úhlednou obálku a snažil se rozluštit razítko. Bylo neúplné a zvědav, odkud je, strhl chvatně obálku. Živě sebou pohnul a zastavil se. Byla to odpověď od přítele Vraštila, správce na knížecím

panství v západních Čechách. — Neodpovídal dosud na jeho dopis. Druzi, kterým psal, poslali už odpovědi, zdvořile a suché, ve kterých nebylo o nevěstách ani zmínky. Bezpochyby by bývali rádi sami sáhli po tučném soustu. Správce Vraštil dlouho neodpovídal a Roubaš si myslel, že už neodpoví. Odsoudil ho v duchu pro jeho nezdrořilost a sám sebe plisnil, že se zahazoval důvěrným dopisem člověku tak netaktnímu.

Ted' zapomněl na svůj hněv a rychle těkal po úhledném písmě. Několik frází zpědu a několik vzpomínek na studentská léta téměř pominul. Jeho zájem soustředil se na další sdělení.

"Zmínil ses, že se hodláš ženit, jen najdeš-li takovou partii, která by odpovídala tvým majetkovým a společenským požadavkům. Nevím, nenašel-li sis už sám něco. — Jsi-li dosud svobodný, můžeš se pokusit u nás. Jsou tu dvě dámy, které by ti vyhovovaly. Dost slibné, bohaté, vzdělané. Jsou to dcery našeho bývalého centrálního rady Kloubka, který před dvěma roky zemřel. Zůstal po něm obrovský majetek, hádáme přes dvě stě tisíc. Měl krásné postavení, dovedl šetřit a byl členem správní rady akciové společnosti pro výrobu umělých hnojiv. Z jeho dcer byla starší provdána za notáře Spurného, ale je rok vdovou. — Mladší je svobodná. Žije společně ve vile Amalii nedaleko T. Do společnosti velmi málo docházejí; jedinou mužskou společností jest švagr vdovy, rada zemského soudu v T. Jak by ses s nimi seznámil, nemohu hned poradit. Snad by bylo nejlépe, kdybyste se jako náhodou sešli. Dověděl jsem se právě, že dámy pojedou s radou na výstavu do P. a to v den, kdy tam bude pořádán filharmonický koncert. — Jsem s nimi poněkud znám a představil bych tě. Přeješ-li si, napiš mi, přijdeš-li, a vynasnažím se, abychom při koncertu seděli blízko nich. Ale musím to vědět brzo. Já jsem dosud svobodný a je mi tak blaze, že na ženění nepomýšlím."

Roubaš si zhluboka oddechl. —

Konečně tedy první radostná zpráva! Tohle je přece něco. Ohromný majetek, společenské postavení, vzdělání, všechno najednou se mu zamihlo před očima. — Přivřel oči, jako by už určitá představa budoucího štěstí před ním vyvstala. Jakého zadostiučinění by se mu dostalo! Jak by svůj vliv a váhu v okolí podepřel!

Otevřel oči a rozhlédl se po dvoře. Rázem si byl vědom, co by potom v Dolinách vykonal, do jakého změněného roucha by celý dvůr převlékl, svůj majetek zvelebil a učinil jej opravdu velkostatkem. Sto tisíc! Až ho prsty zabrněly, když si připomněl řadu bankovek, které by na stole viděl a počítal, aby jimi zahnal příšeru nedostatku, úpadku a ochuzení. — Zapomněl na svůj úmysl zakazovat sestře návštěvy Krásavy. Co znamenal ted' nějaký Krása? Jak byl malým, bezvýznamným, — jak lhostejnou Tekla se svým věnem!

Vykročil rychle, aby psal odpověď. Hned ji posle na poštu. Vida, Vraštila už pustil se zřetele a ten nejvíce mu prospěl. Požádá ho více za zprostředkování, využije jeho známosti, seznámí se s bohatými dědičkami a jakmile jednou bude v sedle, jakmile jednou naváže styky s Kloubkovými, pak už nebude potřebovat žádných prostředníků.

Křepce vešel do domu a jako by sestry neviděl, přešel kolem ni do kanceláře. Usedl a psal, rozmarně, vesele, záležitost setkání nechal na konec. Žádal Vraštila, aby do P. přijel a dámám ho představil, a kdyby bylo potřeba, že by ho do té doby sám navštívil. Byl spokojen dopisem a vyšed ven, volal na šafáře, aby poslal někoho spolehlivého s dopisem na poštu. — Potom, nabývaje rychle rozvahy, pamatoval na bližící se věci. Musí se před dámami objevit jako opravdový velkostatkář, musí svému zevnějšku věnovat pečlivou pozornost, poněvadž u žen nejčastěji rozhoduje první dojem a zevnějšek. Vyšed do prvního poschodí, prohlédl svůj šatník a seznal, že potřebuje něčeho elegantního, rozhodl se objednat u firmy,

u které si dával šit své uniformy, nový oblek.

Sestra i matka pozorovaly jeho oživené, jako radostné počínání, jeho chvat a nepokoj, ale netázaly se ho na nic. Citily, že jsou si cizí, že jde Jan jinými cestami a za jiným cílem než ony, že v jeho duši neozývá se touha po vřelém přílnutí, ale že sobecky pamatuje na své vysoko postavené mety, — jímž je hotov přinést jakoukoliv obět.

Ohlášený koncert měl být po deseti dnech a do té doby postaral se Roubal o veškeré vedlejší potřeby. Aby měl dost peněz, zaprodal zimní řepku, na které sice trafil, ale za to měl slušnou částku, aby mohl důstojně vystupovat. — Den před koncertem dal šafář rozkazy, co má v jeho nepřítomnosti dělat a u večer jako mimochodem sdělil sestře, že odjede.

"Zbude-li ti čas, podívej se, nepoji-li se šafář," povídal laskavě. "Budu asi dva dny pryč a snad budu muset svůj návrat na delší dobu odložit."

"Dám ve dvoře pozor," řekla stručně.

"Kam pojedete?" ptala se matka, nemohouc odolati zvědavosti.

"Na výstavu a koncert do P.", povídal lhostejně, ale úsměv se mu mihl kolem rtů. "Sejdu se tam se známými z hospodářské akademie a možná, že některého z nich navštívím."

Nebylo možno na víc se tázat, ačkoliv obě vycit'ovaly, že před nimi cosi tají, že ho vede do světa něco důležitějšího než je výstava a koncert. Obávajice se, aby se jim nevysmál, aby nevybuchl a nezačal vyčítat, mlčely. Když však viděly, že večer skládá do vaku svou uniformu, že pečlivě vybírá prádlo a různé trety, kterých se v poslední době ani nedotkl, usoudily najisto, že jede za nevěstou.

"Bože, ani slůvka neřekne, ani se vlastní matce nesvěří," zatoužila matka, když se chystala na lože.

"Bud' ráda, beztoho ta, kterou si vybere, nebude ani vědět, že má matku. Jsem ráda, že odejdu a ty

bys udělala dobře, kdyby ses odstěhovala se mnou."

"I odstěhuji, to víš, že tu nebudu nevěstě překážet, ale přece bych ráda aspoň několik týdnů tu zůstala, abych v prvních dnech vypomohla, abych jeho ženu naučila, čeho si má všimnout. Je to přece jen syn a nerada bych, aby jeho žena rozházela majetek, který jsme těžko nashromáždili."

"Nerozhází-li ho Jan víc, než jeho žena, bude dobře," řekla Tekla studeně a vklouzla pod přikrývku.

"Kde se jen v tom chlapci vzala jeho povaha," naříkala, těžce ulehajíc.

"Mazlili jste se s ním, já byla hloupá, on chytrý, já pracovala doma, on ve světě rozhazoval. — Pro mne hanbou nebylo, že jsem od maličkou byla selskou dcerou, on nikdy nebyl selským synkem. 'Ted' je vidět, kam to směřuje. — Vysoko míří, chce si teple ustlat, a možná, že si ustele. Má k tomu povahu. Ale přestal být našim. Dávno už, jenže to tak dobře neukázal jako teď. Srdce mi od něho odpadlo a ty, maminko, uděláš dobře, když se taky rmoutit nebudeš. A už spěme. Ráno musím časné vstát, aby si šafář nemyslil, že bude moci dělat, co bude chtít."

Matka se na svém loži skrčila a dusila pláč. Její tvrdá povaha přece jen měla kout, ve kterém si pozalovala, ve kterém podléhala bolestem, k nimž na pohled byla nepřístupná a necitelná.

Jan odjížděl ještě za tmy na nádraží. Nestavil se ani v kuchyni, kde už Tekla vše připravovala, aby bratru snídani uvařila. S hořkým úsměvem zanechala své práce a přehodivši si šat přes ramena, šla ke stájím burcovat čeládku. Ráno bylo teplé, tiché a zdaleka zaléhalo hrčení kočáru bratrova. Oh, kdyby měl její povahu, kdyby se neštít práce, přičinění, kdyby si uvykl časné vstávat, na čeládku dohlížet, kdyby odkládal své panské zvyky, jak by svůj majetek pozvedl, co by peněz nashromáždil, kterak jinak by mohl se rozhlédnout kolem sebe. Za nevěstou

jede, beztoho za nějakou bohatou, ale ne aby si ji vzal za ženu, ale aby ona svými penězi nahradila nedostatek jeho úsilí. Proto ona se rozhodla stůj co stůj dostat se z domova, poněvadž viděla, že bratr ze své pohodlnosti chce jejím věnem pomáhat svým rozmarům, že sám se v ničem neuskrovnuje, — klidně hledí k tomu, že se sestra práce neštítí a v jeho majetku pracuje víc, než jeho placení zřízenci. Sobec je, je sám do sebe zamilován, sebe obdivuje, na sebe stále zrak obrací a co vedle něho dělají jeho blízcí, to mu je lhostejno, to se ho nedotýká, to v něm výčitky neprobouzí. Dobře, že se ona vdá. Ví, že Krása není hezký muž, že s ním neužije žádných zvláštních radostí, ale tolik také ví, že nebude od ní žádat nic víc, než bratr, že nebude sám zahálet a ženu do práce honit, že nebude patřit na majetek jako na své výlučné vlastnictví. — A pak, třeba by hodně tvrdě byla živa, bude se cítit spokojenou a šťastnou a bude moci oželeť ztrátu svého domova.

Jan, zabrán v jiné myšlenky, snažil se představami předstihnouti povoz. Stále si v duchu vyvolával obraz sester Kloubkových a předem uvažoval, pro kterou se má rozhodnout. Jsou dvě, svobodná a vdova. Možná, že jsou si podobny, že bude těžko napoprvé uhádnout, která má lepší povahu, která se lépe k němu hodí. Kdyby aspoň Vraštil věděl něco bližšího, aby ho upozornil, aby mu naznačil, na kterou z nich má hlavně útočit. Snad mu v tom směru prospěje, ačkoliv musí být opatrný, aby si nezadal, aby se nesnížil na venkovského hlupáčka. To ne, tak si nepředstavuje rady, jichž se chce dožadovat. Opatrně se vyptá, opatrně bude zkoumat a jak se jednou rozhodne, půjde rázně za cílem. Musí také sobě důvěřovat, musí si myslet, že má bystré oči, dobrý vkus a že náhoda hraje ve štěstí největší roli. Dobře všechno skončí, jen se nebát, jen ne ukazovat slabost.

Radostně se usmál, rozhlédl se po kraji, po kterém se rozlévalo ostré světlo ranního úsvitu a vy-

ňav doutník, zapálil si. Brzo bude takhle vesele jezdit, věci veřejných si bude všimát, začne hrát v krajině nějakou úlohu, do které dosud neměl chuti. Vědomí, že ví o jeho dluzích, že nemůže v čas potřeby vyvinout potřebnou vážnost a dodat konání svému váhy hmotnými obětmi, to vše ho zráželo od veřejné činnosti. Ale pak, pak se pustí do víru života. Doliny ponесou slušnou rentu a jakmile se stane známým, samy přijdou hodnosti, okresní starostenství, konečně také poslanecký mandát bude moci uchvátit.

Cítě vracející se energii a chut' života, dojel do P. a dal se odvézt do hotelu. Vraštil ohlásil svůj příjezd na poledne a do té doby se chtěl Roubal poněkud s výstavou a městem obeznámit a v čas toaletu dokončit. Jako za dob, kdy jako rezervní důstojník účastnil se cvičení a naučil se od důstojníků věnovat svému zevnějšku náležitou péči, také nyní velmi důkladně a s pozorností ženám vlastní věnoval svému zušlechtění úzkostlivou pečlivost. Když byl konečně hotov a podíval se do zrcadla, byl náležitě spokojen. Ano, takhle vypadá opravdu velkostatkář povýšený nad dav obyčejných malých lidí. Poněvadž bylo do poledne nedaleko, sešel do restauračních místností a počal čísti noviny.

Oznámený koncert přivábil do města vše, co bylo v okolí lepšího. Místnosti tisnily se přichozími, toliko Roubal seděl u malého stolku blíž okna sám. Vyhradil si, aby nebyl vyrušován a poručil připravit ještě jeden příbor, pamatuje na Vraštila. S jakousi důstojnou nevšímavostí přehlížel hlučící hosty, poklepávaje netrpělivě prsty a vyhlížeje oknem, brzo-li přítel se objeví.

Ukázal se až po polednách. Poznal ho ihned na ulici a překvapeně se podíval na dvě dámy a staršího pána, s nimiž v kočáře přijel k hotelu a vystoupiv, loučil se. To jsou tedy ony. Bohužel málo z nich viděl. Měly závoje spuštěné a jaksi unaveně se podepíraly o polštáře. Napravo sedící byla plně postavy a bohatý klobouk upev-

něn byl na hojných kaštanových vlasech. Její družka byla útlejší a měla prostý anglický cestovní klobouček se stužkou cihlové barvy. Proti nim, zapiat v šedém svrchníku, seděl nějaký hubený pán s prošeďivělým plnovousem, měkkým černým kloboukem a brejlemi. Vraštil se uklonil, cosi prohodil a potom kočár popojel dál.

Nemoha se přemoci, povstal a popošel vstříc Vraštilovi, pomalému, pohyblivému muži, — plné, červené tváře, světlých vousů a modrých očí. Vraštil nemohl ihned Roubala poznat a okamžik patřil naň pátravě.

"Odpust', příteli, nemohl jsem tě poznat!" omlouval se potom vesele. "Jak jsi zmužněl. Sapristi, z tebe je učiněný gentleman. — Inu, velkostatkář. Našinec v panské službě nemůže se ti rovnat. Kde sedíš?"

"Reservoval jsem pro nás stolek, dnes je tu k neuvěření hlučno," řekl Roubal, přemáhaje své rozehvěnění a stáváje se jaksi odměřenější. "Budeme si zde moci pohovořit o starých časech. Jel jsi se slečnami Kloubkovými?"

"Viděls nás? Arci, odtud oknem je výborně na ulici vidět. Nu, jak se ti líbí? Co říkáš mému návrhu? Výborný, co?" Zamnul si vesele ruce a krátce se zasmál.

"Nemohu dosud nic říci, neviděl jsem jim do tváře. Posluž si laskavě, napřed musíš jísti. Vždyť není spěch, těšil jsem se víc na shledání s tebou než s dámami."

"Opravdu? To je hezké, že pamatuješ na starého přítele. Však bychom byli málem na sebe zapomněli. Není divu. Po studiích rozprchnou se všichni do všech úhlů světa a každému nastane tolik starostí o budoucnost, že na minulost zapomíná. Ale jednou po čase se shledat je opravdu krásné, člověk okřeje. Vidiš, já jsem byl dost šťasten, chytil jsem včas místo. — Není sice nejskvělejší, ale mám aspoň zajištěné živobytí. Tobě arcí je jinak, hospodaříš na svém, nemusíš se starat, že tě majitel propustí."

A zase se zasmál svým živým, veselým smíchem, až od okolních

stolů se s úsměvem ohlíželi po veselém pánovi.

"Nu, není to zrovna nejhorší," připouštěl Roubal ješitně. Mám arcí také starosti, ale nejsem příliš úzkostlivý, spoléhám na lepší léta, a jsa dosud sám, mohu si mnohého dopřát, co snad bych jinak si musil odepřít."

"Nemluv tak, nemluv," třepal Vraštil rukou a dychtivě polykal jídlo. "Píd' vlastního je lepší, než lán cizího. A ostatně, kdo se na tebe podívá, nevidí na tobě nouze. Myslil jsem, že přijedeš v uniformě. Ještě ses hodnosti důstojnické nezřekl?"

"Proč bych se zřikal? Čekám, až mě povýší, a potom teprve požádám za zproštění povinnosti. — Ostatně uniformu s sebou mám, — nechci ji však obléci až ke koncertu. Na výstavě by to křičelo, mysleli by si, že se chci ji blýskat a toho mi není zapotřebí."

"Ovšem, tak to bude líp. Opoledne se projdeme po výstavě, něco uhlídáme a já tě seznámím s radou a dámami. Ohlásil jsem jim, že tě představím."

"Netuší však nic?"

"To se rozumí, že jsem nic takového neřekl. Mám přece rozum. Nedovedl bych to ani chytře říci. Vidiš přece, že jsem člověk, který nemá rád mnoho starostí a který mnoho nepřemýšlí. Mezi ženské se nehodím. Tak na chvíli, pro zábavu, ale k nějaké diplomacii, pro to nemám smyslu. Jsem zvědav, co jim řekneš. Opravdu, milé dámy jsou to, kdyby byly všechny ženské takové, nebál bych se jich."

A vzav misku s kompotem, laubnický jedl sladké ovoce.

"Jak jsou staré?"

"Kdo, dámy? Odpust', myslil jsem právě na to, že bych si mohl doma dát také takový kompot udělat. Mám pěknou zahradu, hojnost ovoce, ale šafářka, která mi vaří, to neumí. Nic nevadí, koupím si zde něco. — Paní Spurná, Blažena Spurná, je dvacetšest roků stará. Dáma k pomilování. Veselá, ráda se směje, ráda se pobaví, všemu se diví. Jako dítě je. A byla přece dvě léta vdaná. — Její

muž, notář Spurný, bratr našeho rady, byl takový suchý, málomluvný patron jako rada. — Měl svou paní báječně rád, ale bál se o ni a proto s ní nikam nechodil. Skvostné, co?"

Otíral si ústa a pozorně skládal ubrousek.

"Má děti?"

"Paní Spurná? Ne. Měla, jedno, děvčátko, ale umřelo asi za týden po porodu. To jí nevadí, je ještě jako děvčátko, dítě ji dodalo krásy. Uhlídáš, jakou má plet'. Jako zrající broskve. Oči má modré,

vlasý kaštanové a když jde, jako by v ní každý nerv se radoval. — Bohužel, má teď nad sebou druhého morousa, radu, který si hraje na ochránce sester. Dobrý člověk, ale protiva. Mluví a chodí jako stroj, všechno zkoumá, ničemu nevěří. Musíš být před ním opatrný. Paní Blažena mu velice důvěřuje, má ho za velkého poctivce, ačkoliv já mám radu v podezření, že by se nerozpakoval sáhnout po své paní švakově, kdyby byl aspoň o deset let mladší."

(Pokračování.)

Schovanka

Původní román.

Napsal Jan Staněk.

Hodiny na zámecké věži odbíjely již desátou. Karel se až zachvěl leknutím, aniž věděl, čeho se vlastně zalekl. — Před jeho duševním zrakem se objevila hostinská taneční síň s řadou vesnických dívek, stojících podél stěny a mezi nimi zřel jasně Vlastu Malonovou a před ní houfec hochů. Chvilí stál nehybně, maje hlavu na prsa skloněnou, pohřížen ve svůj duševní zjev. — Náhle však sebou prudce trhl a zvolal polohlasně:

"To jest brozné, jaký neklid to děvče ve mně vyvolalo. Co mám činiti? Nepůjdu-li tam, nebudu mít po celou noc klidu, stále mne bude tento obraz pronásledovati a půjdu-li tam — kdož mi může říci, s jakými pocity se budu z hostince vraceti? — Co činiti, abych se konečně uklidnil? Ano, půjdu!"

Své konečné rozhodnutí pronesl tak rázně, jako by chtěl přehlušiti hlas rozumu, nabádající jej, aby nechodil.

Nyní se jal ochotně připravovati a za krátko odcházel. Když se ale ocitl před hospodou, zmocnila se jej veliká nerozhodnost. Zastavil se a naslouchal zvukům hudby, které se jej dotýkaly tak podivně,

že mu bylo skoro až do pláče.

Hudba již dávno umlkla a on stál ještě pohřížen v zadumání, z něhož jej vyrušil hlas, který se ozval vedle něho:

"Pane správce, proč nejdete též do hospody?"

Karel se ohlédl a poznal sedláka Lesku, s nímž byl odpoledne v hostinci. — Usmál se rozpačitě a pravil:

"Byl mi doma dlouhý čas, vyšel jsem si trochu ven a tu mne zvuky hudby přilákaly až sem, poslouchal jsem."

"Nuže, pojd'te dále, pane správce, je tam také mladý pán, nebudete tam tudíž sám, ač on se u stolu nedrží, je stále u děvčat."

Toto sdělení působilo podivně na mysl Karlovu. Rázem se upamatoval, že mu Vlasta jednou řeklo o mladém pánovi, jak ji nadcházel, ač ona se mu vždy vyhýbá. —

"Vyhýbá se mu i dnes?" tázal se v duchu sám sebe a hlasitě dodal: "Nuž, podívám se tam též, — pojd'te pane Leska!"

Když vstoupil Karel do tanečního sálu, přehlédl takřka jediným pohledem vše. — Tam na horní straně síně v rohu seděly sestry

Malonovy a před nimi stál Konrád Jediný v důstojnické uniformě, která mu velmi slušela.

Tímto jediným pohledem postřehl, že výraz tváře nenasvědčuje nijak tomu, že přítomnost poručíka Jediného ji nějak zvláště blažila. I ona viděla Karla vstupovati do místnosti, zraky jejich se takřka bleskem setkaly a tu se Karlovi zdálo, že rázem oči její ožily, jako by byla uvnitř vzrušena, anebo potěšena, ale snad se klamal, zdálo se mu to jen.

Leska uvedl Karla ke stolu, u něhož sedělo ještě několik sousedů, — kteří všichni Karla uctivě zdravili.

S místa, které Karel u stolu zaujal, mohl přehlédnouti celou místnost a tudíž viděl také k místu, kde seděla Vlasta se sestrami. — Viděl, že i ona často k němu se zahledí, ač stojící poručík stále k ní mluvil.

Karel nemohl od spanilé děvy ani odtrhnouti zraků, chvěl se obavou, že se mladému Jedinému podaří tuto dívku svést tak, jako již mnohou jinou; měl sto chutí, vyzvati jej, aby se ku Vlastě nepřibližoval. Když si však uvědomil, jaké nesmysly naplňují jeho mysl, nadával si bloudů a hlupáků proto, že by chtěl někomu zabránovati s Vlastou promluvit.

Jakmile počala hudba hráti, — vedl Konrád Vlastu do kola.

Karel sledoval každé hnutí této dívky a kdykoli se ocitla v tanci u jeho stolu, vždy její jasné oči o jeho tvář zavadily.

"Mne svými pohledy hledá a s jinými se baví," pravil si Karel v duchu. Po tanci zůstal Konrád státi zase u Vlasty, čímž znemožnil jiným přístup, ač mnozí by se byli rádi s Vlastou též pobavili, a když jim nebylo možno přikročiti k Vlastě, bavili se s jejími oběma sestrami. —

Čas míjel, hudba hrála v malých přestávkách a Konrád tančil stále jen s Vlastou, ač tato nejevila žádné potěšení z tohoto vyznamenání; tvář její byla chladná, — až skoro přísná a později se zdálo, že nějak sesmutněla. Často se ohlížela ku Karlovi a tomuto se zdálo,

že jsou její pohledy skoro prosebné, jako by od něho očekávala vysvobození.

Přiblížila se půlnoc. — Někteří sousedé již odešli a Karel pomýšlel též na odchod, ale nemohl se odhodlati, přítomnost Vlasty jej zdržovala. — Konrád se nyní od Vlasty odtrhl a věnoval pozornost zase jiným dívkám, které se mu zdály býti přístupnějšími než Vlasta. —

Karel byl klidnější, když Konrád od Vlasty odstoupil a také Vlasta se zdála býti veselejší, jako by nějaká tíha s ní spadla.

"Musím přece, než odejdu, několik slov s ní promluvit," umiňoval si Karel, ale přece zůstával u stolu, jako by se nemohl odhodlati, aby vystoupil a šel přímo k ní. —

Hudebníci brali právě své nástroje do rukou, když Karel pohlédl k Vlastě. Zraky jejich se setkaly, ale pohled její byl neobyčejně vážný, skoro smutný. Tímto pohledem byl Karel jako magnetickou silou přitahován, vzchopil se a dříve, než zazněly první zvuky hudby, stanul před Vlastou.

Tato se blaženě usmála a když mu pohlédla do obličeje, oči jí zářily jako hvězdy. Karel se sklonil a zašeptal:

"Slečno, smím vás požádat o jeden tanec?"

"Jenom o jeden?" děla tiše Vlasta, zavěšujíc se na jeho rámě, — neboť hudba právě začala hrát.

"Viděl jsem, jak se výborně bavíte s mladým Jediným," pravil Karel, skláněje se k ní, aby nikdo jiný hlasu jeho neslyšel.

"Vy jste zlý," odvětila Vlasta. "Víte, že mi ten pán milý není a přece jste mne nechal celý večer v jeho moci, ač jste se ke mně častěji obracel."

"Nemohl jsem tušiti, že byste si přála mé přítomnosti!"

"Opakuji, že jste zlý! Po celý den jste se mi vyhýbal."

"Ale, Vlasto, vždyť jste měla neustále kolem sebe zástup ctitelů, jak jsem se mohl k vám přiblížiti? Zajisté byste mne považovala za vetřelce, který chce vaše ctitele zapudit."

"Mé ctitele? Ani jediný z nich mi není milým společníkem, byla jsem opravdu ráda, když jsem se jich zbavila."

"Opravdu?" zvolal Karel radostně.

"Pochybujete o tom?" tázala se a pohlédla do jeho tváře. "Nepochybujte, mluvím vždy pravdu a zvláště vůči vám nejsem schopna nejmenší lži."

Karel přitiskl její štíhlé tělo mocně k sobě, což mělo býti odpovědí na její doznání.

Konrád Jediný, ač se bavil s jinými dívkami, nepustil Vlastu se zřetele, viděl také, jak se nenuceně s Karlem baví a to jej rozčililo. S ním mluvila tak, jako by nedovedla říci více než "ano a ne" a s tímto se baví a směje, oči jí září a tvář růmění.

"Pohled'te, jak se náš čeledín baví!" pravil ku své tanečnici, — dceři rolníka Semráda.

Tato pohlédla překvapena na Konráda a tázala se, kterého čeledína myslí.

"Tam toho, který tančí s Vlastou Malonovou," odpovídal Konrád. "Přece jste si jich také již všimla?"

"Ale pane Jediný, vždyť pan správce není přece vaším čeledínem," zvolala dívka káravě.

"A čím tedy je, když ne naším čeledínem?" zvolal Konrád. "Není snad námi udržován a placen?"

"Přes to není čeledínem!" trvala dívka na svém výroku. "On je sice vámi udržován, za to vám spravuje vaše hospodářství, — je tedy správcem!"

"On je naším čeledínem a ničím více a když budu chtít, musí neodkladně místnost opustit."

Barča Semrádová pokrčila pohrdavě rameny a pravila:

"To by nebylo od vás pane Jediný, hezké a konečně, zde nemáte právo své čeledi rozkazovati."

Konrád byl řečí své tanečnice velice popuzen, umiňoval si v duchu Karla vyzvati, aby hned hostinec opustil. Když hudba ustala, zaměřil přímo ke Karlovi, tu si však připamatoval otcův zákaz, že nesmí nikdy vůči Letenskému hrubě vystupovati a mimo to pochy-

boval, že by jej Letenský uposlechl; obrátil se a šel mezi děvčata, kde doufal přece některou získati, by se mohl s ní dle svého způsobu pobavit.

Karel se přidružil nyní k Vlastiným sestrám a bavil se s nimi, nevšímaje si ničeho, co se kolem něho děje. Čas mu nyní ubíhal velice rychle a když později prohlásily jeho společnice, že již půjdou domů, litoval toho, že čas tak rychle uplynul.

Vlasta se zahleděla skoro s obavou na Karla a tázala se tiše:

"Pane správce, — doprovodíte nás?"

"Přejete si toho, slečno?" tázal se Karel na místě odpovědi.

"Nejenom já, ale též moje sestry si toho přejí, abyste nás doprovodil," odvětila Vlasta, klopíc oči k zemi.

"Ano, pane správce, my si toho přejem!" ujala se nyní slova Marie, nejstarší z dívek. "Jsme zde dnes samy, tatínek s námi nešel; přejeme si vašeho doprovodu jenom z toho důvodu, bychom nebyly nikým obtěžovány."

"Ano, doprovodím vás," pravil Karel a opustil s těmito sestrami hostinec.

Konrád viděl Karla odcházeti s dcerami Malonovými, hleděl zamračeně za nimi, nadávaje v duchu Karlovi a nadávky jeho přenesly se i na Vlastu. Když se jej později tázala jedna dívka, zlomyslně se usmívající, proč se tak mračí, zvolal:

"Uvažuji o tom, jak se ta Talianka do našeho čeledína zadívala."

"Závidíte mu toho, pane Jediný?" ušklibla se ona dívka.

"Co bych mu mohl závidět?" — rozdurdil se Konrád. — "Jenom necht' se s ní baví, až jej ze zámku vyženeme, bude Talianka bez atamana, může jeti pak s ním do světa."

Dívky se smály, některé byly také zlomyslné; přály Vlastě, že ji Konrád tak tupí.

Karel šel společně s dívkami až k Malonovu domu, kde se s nimi rozloučil. Vlasta mu stiskla srdečně ruku, zašeptla s Bohem a ry-

chle se svými sestrami odcházel.

Letenský šel domů a myslil znovu na vše, co toho večera prožil, zvláště se rád obíral Vlastou, která mu dala svým chováním jasně najevo, že si jej váží daleko více, než jiných mužů.

"Ubohá děvče, jaký jsi si v myslích vytkla cíl?" mluvil Letenský sám k sobě. "Doufáš, že tato tvá náklonnost ke mně zakončí sňatkem? Nuže, proč by to nemohlo být, když mi nemůže nic bránit. — Konečně by to byla žena, již bych se všude mohl honosit a již by mi mnozí záviděli. — Nuž, má milá Vlasto, jenom buď hodná tak, jak jsem tě poznal a budeš mou!"

Toto rozhodnutí působilo velmi blaživě na celé jeho nitro. Zpět do hostince již nešel, tam jej již nic nelákalo, zaměřil tudíž k zámku. Nejraději by byl zůstal ještě dlouho v této tiché noci, neboť duše jeho byla přeplněna nevýslovně jej oblažujícími city. Jaký rozdíl byl v dojmech, s jakými se vracel v soumraku touto cestou k zámku a nyní? Tu před večerem se bránil vzpomínkám na Vlastu a nyní se jimi kochal, jsa nevýslovně šťasten. — —

IV.

V pondělí po pouti zavolala slečna Ela služku k sobě do pokoje a jala se jí dotazovati, jak se jí líbilo minulého večera u taneční zábavy, kdo tam byl a konečně, — zdali tam byl také Letenský, zdali tančil a s kterými dívkami.

"Ano, přišel tam, ale už dlouho," odvětila Rosa. "Usedl ke stolu mezi sousedy a až do půlnoci si nevšímal žádné z vesnických dívek. Náhle jsem jej však spatřila s Vlastou Malonovou v kole a důvěrně spolu hovořili."

"S tou Taliankou?" zvolala Ela v patrném překvapení. "Tedy i tohoto již okouzila? A mluvil s ní ještě později?"

"O ano!" zasmála se Rosa. "Po celou dobu se bavil jenom s dcerami Malonovými a když opouštěli hostinec, vyprovázel je pan správce a více se již nevrátil."

Ela se chvěla vnitřním rozčilením, hněv a lítost plnily duši její,

aniž by si mohla říci, proč je tak vzrušena. Hněvala se na Vlastu a pravila:

"Čím vlastně toto děvče na všechny mladé muže působí? Kdo ji pozná, blázní po ní, jest snad tak hrozně zamilovanou, — anebo dává mladým mužům naději na důvěrnější styky?"

"Milostivá slečno, toho nelze na ni říci," odporovala Rosa. "Naopak, ona je neobyčejně chladná vůči svým ctitelům, takže je přímo odpuzuje, o čemž by mohl sám mladý pán podati svědectví," dodala Rosa s úsměvem, o němž by se dalo říci, že jest zlomyslný.

"Co pravíš, můj bratr že se také o tu Talianku zajímá?" zvolala Ela v opravdovém překvapení.

"Já jsem se podřekla, milostivá slečno, já jsem se neměla o mladém pánovi ani zmiňovat; neračte mu prozraditi, že jsem vůči vám něco prořekla, on by mne nenáviděl a konečně snad i vyhnal z vaší služby!"

"Neboj se, neřeknu mu ničeho, ale chci to vědět. Povídej tedy, jak to bylo s mým bratrem!"

"Mnoho povídati nemohu, milostivá slečno. Víím toliko, že se mladý pán o Vlastu Malonovou již dávno zajímá, ale nedodělal se ještě úspěchu. Vlasta je v jeho společnosti chladná a nevšímavá. — Mladý pán se od ní odtrhl a věnoval pozornost jiným děvčatům."

"Tedy ta Talianka jím pohrdala?" poznamenala Ela. "Nuže dále, jak se chovala k panu Letenskému, byla také tak chladnou?"

"O nikoliv, milostivá slečno, — její chování vůči panu správci bylo docela jiné. Ostatně spolu nemluví po prvé, pan správce se často s Vlastou v poli setkává a vždy s ní několik slov promluví, jak mi některé dívky vypravovaly."

"Ah, tak," zasmála se Ela, nutící se dodat hlasu svému přirozeného zvuku, ač to v nitru jejím podivně vřelo. Později, když se Rosa vzdálila, popustila teprve udu svým citům a myšlenkám. — Přecházela po pokoji, často se zastavovala a v zamyšlení se před sebe zahleděla. Po dlouhé době

stanula před velkým zrcadlem, — zahleděla se na svůj obraz a pravila sama k sobě:

"Mnozí mne shledávají hezkou, jiní úchvatně krásnou a jak se podobá, tento Letenský na mně nic takového nevidí. Pro něho nejsem ani krásnou, ani hezkou, mne neuznává za hodnou zvláštní pozornosti, spatřuje ve mně toliko dceru svého zaměstnavatele. — Jeho pozornost vůči mně není taková, jakou projevují mužové vůči hezkým dívkám. Je to opravdové pokolení pro mne, když dává této Taliance přednost přede mnou. — Proč? — Nevýrovnám se jí snad svým zevnějškem? Jměním ji přece daleko předčím!"

Po této samomluvě před zrcadlem jala se zase po pokoji přecházeti. Náhle stanula a zvolala hlasitě, dupajíc svou malou nožkou o podlahu, jako by chtěla dáti slovům svým většího důrazu:

"Neustoupím před touto prostou děvčou, o níž nikdo neví, co jest. To by bylo věru směšné, abych byla touto děvčou zastíněna. Pokud jsem se jeho náklonnost si získati a domnívám se, že se mi to podaří, nebude to po prvé, podařilo se mi to již vícekrát u jiných, proč by se mi to nemělo zdařiti i zde? On jest přece také jen muž a každý muž podléhá vlivu krásné ženy."

Po tomto výroku se cítila býti mnohem klidnější. Z počátku holdala Letenskému při nejbližší příležitosti učiniti posměšné výčitky, že si dělá známost s Taliankou, ale po chladnější úvaze svůj úmysl změnila, ustanovila si, že se v prvé dny bude jeho setkání s ním vyhýbat i teprve až v neděli náležitě mu vše poví.

Často viděla Letenského z okna v chodbě, u něhož stávala, když odcházel s dělníky na pole, anebo když se vracel. Zlobilo ji, že nikdy k oknu nepohlédne, což bylo důkazem, že na ni nemyslí.

Ela počala vyhledávati příležitost k setkání s Letenským, ale nedařilo se jí to. Sešla-li se s ním na dvoře, byl vždy někdo na blízku a Karel měl vždy velmi naspěch.

Tímto nezdarem stávala se přímo nervosní. Byla již sobota a o-

na stále marně vyhledávala příležitost k rozmluvě s ním. Konečně ji napadla dobrá myšlenka, zavolala Rosu a pravila k ní:

"Jdi k panu Letenskému a řekni mu, že si chci nyní v polední době vyjetí koňmo, že jej prosím, aby mne vyprovázal, za půl hodiny vyjedeme. Vrat' se však sem, chci věděti, co ti odpoví!"

Rosa se vzdálila, vrátila se však brzy a pravila:

"Pan správce se vyjádřil, že je milostivě slečně k službám a šel hned čeledi naříditi, aby byli koně k vyjížděce připraveni."

Ela pokynula spokojeně hlavou a jala se hned připravovati.

Karel nebyl touto vyjížděkou zvláště potěšen. Věděl, že by se mohl sejít s Vlastou, s níž se od pouti ještě nesetkal, připadalo mu to tak, jako by se mu vyhýbala. — Chtěl nabýti tudíž jistoty a příležitosti by se mu byla vyskytla právě tohoto odpoledne, protože viděl dcery Malonovy na louce a hodlal odpoledne k nim zajít.

Když Ela sešla do zámeckého dvora, očekával ji Karel před stájem a jakmile ji spatřil, velel aby byli koně vyvedeni, načež se obrátil k Ele a uctivě pozdravil.

"Již jsme si dávno nevyjeli, pane Letenský!" pravila Ela, přívětivě se usmívajíc.

"Zajisté milostivá slečna netoužila po této zábavě," odpověděl Karel a přistoupil blíže, aby ji pomohl do sedla.

Ela přijala jeho přispění a když se ocitla v sedle, zvolala:

"A nyní i vy, pane Letenský, rychle do sedla, jinak bych vám ujela a stěží byste mne našel."

Karel se vyhoupl na koně a jel za slečnou, která mezitím jela ku předu. Projeli vesnicí, aniž Ela promluvila. Teprve když byli za vsí, pravila Ela se zvláštním úsměvem na rtech:

"Pane Letenský, na co myslíte?"

"Právě jsem uvažoval, zdali budou naši lidé s prací hotovi," odvětil Karel tak upřímně, jako by to byla pravda, ač se obíral v myslí Vlastou.

"Od které doby se uchylujete ke lži, pane Letenský?" tázala se

Ela dále a stále se tak podivně usmívajíc.

"Milostivá slečno, vy mne vyňte ze lži?" zvolal Karel, děláje zarmouceného.

"Oh, jenom se tak smutně, pane Letenský, pro pravdu lidé nepláči — ale zlobí se!"

"Těmito slovy chcete mi dokazovati, milostivá slečno —"

"Ano, pane Letenský, tím vám dokazuji, že vím, jak nepravdivá byla vaše odpověď," rozesmála se slečna Ela.

"Proč se tak domníváte o mně, milostivá slečno?"

"Poněvadž vím, že jste myslil na něco docela jiného, než jste uvedl. Vy jste právě myslil na tu 'Talianku'."

"Talianku?" opakoval Karel táhle. "Jakou Talianku, smím-li se ptáti?"

"Oh, nedělejte se tak nechápavým. domnívám se, že jste za týden nezapomněl, co se v neděli o muzice dělo a zvláště, když toto něco se týkalo hlavně vás!"

"Milostivá slečno, smím žádati o vysvětlení?"

"Přejete si vysvětlení, pane Letenský?" zasmála se Ela. "Jakého vysvětlení si vlastně přejete? — Zapomněl jste již nadobro, s kým jste si učinil minulé neděle známost, mám vám to opakovati a pomoci tak vaši slabé paměti? — Budíž, snad se upamatujete, když vám pojmenuji Talianku."

"Milostivá slečno, nevím opravdu, co slovo 'Talianka' znamená," pravil Letenský, hledě udiveně na Elu.

"Vy tedy nevíte, opravdu ještě nevíte, že to děvče není dcerou sedláka Malony, že je to nalezenec?"

"Co pravíte milostivá slečno?" tázal se Karel. "Vlasta Malonova že není dcerou svých rodičů?"

"Dcerou svých rodičů je, — ale není dcerou Malonovou! rozesmála se Ela. "Vy jste tedy nevěděl, s kým si činíte známost?"

"Pak je tato dívka opravdu politování hodna, nepoznala-li svých rodičů," děl Karel a hleděl zamýšlen před sebe, nevšímaje si toho, že zraky slečny Ely pátravě na jeho tváři spočívají. Náhle pozdvihl

hlavu a zahleděv se na slečnu, — pravil:

"Zde ve vsi musí přece někdo věděti, kdo byli rodiče Vlasty?"

"Ve vesnici nikdo toho neví a dle vyjádření sedláka Malony neví ani on sám, či dcerou Vlasta je. Nalezl prý ji kdesi osamělou na nádraží, když jel za války z Italie domů na dovolenou. Byla prý sama, nikdo si ji nevšímal a tu se Malona nad ní ustrnul a vzal ji s sebou domů. Nikdo se po ní neptal, nikdo o ni nestál a tak zůstala Vlasta u Malonů, ač oni své dcery mají."

Karel byl velice překvapen a litoval Vlasty. Byla opuštěna, bez rodičů a na místě útrpnosti dostávalo se jí výsměchu, že je nalezenecem, že nikdo neví, či dcerou je. —

"Nuže, pane Letenský, — jste spokojen se svou volbou?" ujala se po chvíli Ela slova a zase se na Karla pátravě zahleděla.

Karel, vyrušen ze svých myšlenek, pohlédl na Elu a tázal se:

"Prosím, milostivá slečno, o jaké volbě mluvíte?"

"Nestavte se tak nechápavým, milý pane!" horšila se Ela. "Vy jste si přece s Vlastou učinil důvěrnou známost, aniž byste věděl o tom, že je nalezenkou. Jak nyní na svou známost pohlížíte, dovolíte-li mi tuto otázku?"

"Tak důvěrné známosti mezi námi není, jak vy se domníváte. — Mluvil jsem příležitostně s tou dívkou, poněvadž se mi celým svým chováním a způsobu zamlouvá, — nikdy se však nezminila, že Malonovi nejsou jejími rodiči."

"Nuže, pane Letenský, hodláte dále svou známost s ní udržovati?" ušklibla se Ela.

"Milostivá slečno, opakuji, že naše náhodilá setkání není možno nazvati předem umluvenými schůzkami a setkám-li se s ní, pohovoříme zase jako dříve, ale nemohu býti tak zlomyslný, abych jí dával najevo nějaké pohrdání: naopak, pocít'uji s ní opravdovou soustrast."

Ela popohnala koně do klusu, byla neuspokojena výsledkem svého sdělení, očekávala, že Letenský

prohlásí, že nikdy více s Vlastou mluvit nebude, ale on na místě toho ji ještě lituje a nepochybně se bude přičiňovati, aby ji mohl svou útrpnost slovy a jednáním svým na jevo dáti.

Karel klusal za Elou, zaměstnával se v duchu Vlastou, již upřímně litoval.

Ela jela dlouho napřed, aniž se na svého průvodce ohlédla, hněvala se na něho. Teprve na zpáteční cestě pravila ku Karlovi, — když jeli mimo Malonův statek, že by se mohl jíti poptati, jak se jeho vyvolené daří.

"Milostivá slečno, pozoruji, že si tropíte ze mne úsměšky," pravil Karel, lehce se usmívaje. "Nebyl jsem ještě nikdy u Malonů, neboť jsem neměl tak důležité příčiny, vstoupiti do jejich domu."

Ela se jenom usmála a klusala dále, s Letenským však spokojena nebyla, hněvala se na něho a umiňovala si, že bude vůči němu zase tak nevšimavou, jako při jeho příchodu.

Letenský odevzdav koně čeledínovi, vypravil se hned zase na pole k pracujícím lidem. Věděl, kde pracují dcery Malonovy, zabočil tedy tím směrem, aby mohl jíti mimo ně.

Z daleka viděl dcery Malonovy, poznal Vlastu a tu si vzpomněl na slova slečny Ely, že Vlasta není dcerou Malonovou.

"Ubohá dívka!" povzdychl tiše. "V útlém mládí ztratila vlastní rodiče, přišla do cizí rodiny a za to se jí dostává výsměchu a nadávek."

Když přicházel blíže, viděl, že je již dcerami Malonovými zpozorován, Vlasta se také k němu ohlédla, ale jenom tak letmo. Mluvila pak něco s oběma sestrám, načez se od cesty, po ní Karel přicházel, vzdalovala, což toho zarazilo a spolu zamrzelo.

"Proč se vzdaluje?" tázal se sám sebe. — "Prchá snad přede mnou, má k tomu příčinu, aby se mi vyhýbala?"

Došel k pracujícím dívkám a tu byla Vlasta již tak vzdálena, že na ni nemohl promluvit. Zastavil se na chvíli, pohovořil s dívkami

a bral se dále, jsa uvnitř pobouřen. —

"Utekla přede mnou, ano přede mnou, ale proč? Neublížil jsem jí ani slovem a přece se mi vyhýbá. Toho jsem se nenadál a nezasluhuji si takového pohrdání."

Toho dne byl Karel nanejvýš rozmrzen a nespokojen. Mysl jeho se stále jenom zaměstnávala Vlastou a chvílemi se sám před sebou hanbil, že jim tato dívka pohrdá, umiňoval si vyzvěděti příčiny tak náhlé změny v jejím chování vůči němu, ale hned zase tuto myšlenku od sebe zapuzoval. Chtěl také podobně činiti, vyhnouti se každému možnému setkání se s ní a dokázati jí tak, jak málo mu na ní záleží.

Když se vracel s lidmi s pole, viděl dcery Malonovy ještě na poli, mohl jíti kolem nich, ale protože byl na Vlastu rozhněván, vyhnul se jim. Vrátil se do zámku a odebral se do svého pokoje, kde usedl ku psacímu stolu a zabral se v myšlenky, jejichž předmětem byla stále jen Vlasta.

Uplýnulo jenom několik dnů, aniž se Karel s Vlastou sešel. Mohli se sejiti několikráte, — Karel však nechtěl této příležitosti využiti a také se obával, že by Vlasta před ním zase uprchla. Viděl ji v neděli, když vystupovala z kostela, pozoroval, jak plaše se kolem rozhlédla a když jej spatřila, sklopila oči a rychle se vzdalovala. Toto její podivné chování Letenského zaráželo, napadlo mu, že jej snad někdo u ní pomluvil a tu jej popadl takový vztek, že by byl takového pomlouvače na místě zbil. Zatínal ruce v pěsti a umínil si vypátrati, proč před ním Vlasta prchá.

Jindy uvažoval o svém seznámení se s Vlastou, které bylo tak náhodné a docela bezvýznamné a říkával si, že nemá nejmenší příčiny nad změnou jejího chování se pozastavovati, že jejich známost ani známostí nebyla a že učiní tedy nejlépe, když se nebude o tuto dívku zajímati.

Se slečnou Elou se od oné vyjídky nesešel, nevycházela mu nikde vstříc, jako dříve činívala,

toho však nedbal, nepřál si s Elou se setkávati.

Jednoho dne obdržel povolání k vojenskému cvičení na čtyři týdny a spolu zase oznámení, že je povýšen na kapitána, což jej velmi nepotěšilo, netoužil po hodnostech.

Toto cvičení mohl vykonati v blízkém městě u téhož pluku, u něhož sloužil Konrád Jediný, syn jeho zaměstnavatele.

"Tedy za měsíc se půjdu učiti zase vojákem," pravil sám k sobě po přečtení povolání. "Musím to oznámiti svému pánovi, by se mohl ohlédnouti po jiném muži."

Ještě téhož dne naskytla se mu příležitost promluvit s panem Jediným a tu mu sdělil, že musí za měsíc vykonati čtyřnedělní vojenské cvičení.

Pan Jediný se na několik okamžiků zamyslel, načez pravil:

"Zde nelze ničeho měniti, pane Letenský, jste vojákem, musíte tudíž jíti; však čtyři týdny nejsou věčností."

"Ovšem, čtyři týdny uplynou dosti brzy, nejedná se zde však o mne, ale upozorňuji vás na svůj odchod jenom z toho důvodu, byste si mohl vyhledati někoho, kdo by převzal mé povinnosti na vašem panství, neboť právě v té době, kdy budu meškati na cvičení, nastává při polním hospodářství nejvíce práce."

"Ne, na tu dobu nebudu nikoho jednati, doufám, že se sem zase vrátíte."

"Ano, pane Jediný, bude-li mi toto místo uchováno, vrátím se rád; domníval jsem se však, že budete takto míti mnoho starostí, když za mne nikoho nepřijmete."

"Kde budete své vojenské cvičení odbývati?" tázal se Jediný na místě odpovědi a uslyšev, že bude nablízku, usmál se a pravil dále: "Budete-li tam v městě a nebude-li vás to obtěžovati, přijďte každé neděle a kdykoli budete míti volno, promluvíme si o hospodářství, co jest nutno ještě učiniti!"

Karel přislíbil často sem přijeti a tím bylo vše ujednáno.

Jediný vstoupil do rodinného pokoje, kde byla přítomna jeho žena a dcera a sděloval, že správ-

ce musí narukovati a na konec pravil, že mu to není nic milé, že bude Letenský odbývat své cvičení u téhož pluku, kde slouží Konrád.

"Obávám se, že bude Konrád příliš hrubým vůči němu, dostane-li jej do svého oddělení."

"Promluvím tedy s Konrádem," prohlásila paní Jediná. "On je sice velmi proti Letenskému zaujat, — doufám však, že na mou domluvu se bude mírniti."

"Ano, učíš tak, má drahá!" vyzýval Jediný svou choť, obával se, kdyby došlo k neshodě mezi Letenským a Konrádem, že by Letenský jistě jeho dům opustil.

Ela se hovoru nesúčastnila, — hněvala se ještě na Letenského, proč jevil tolik zájmu o Vlastu.

V sobotu, když přijel Konrád domů, oznámila mu matka, že Letenský půjde na vojnu k témuž pluku, u něhož slouží.

"Opravdu?" zvolal Konrád radostně. "Konečně se mi naskytne příležitost ukázat mu, co jsem já a co jest on proti mně. Počkej, ty správčíku, já ti tvou hrdost zkrotím!"

"Konráde, tak jednati nesmíš!" zvolala paní Jediná. "Otec by se hrozně hněval, kdybys byl na Letenského hrubý."

"Eh, otec, ani ty matinko, nevíte, co jest vojenská služba a jaké povinnosti má důstojník vůči svým podřízeným. My se nemůžeme s vojáky mazlit, oni musí viděti v nás něco vyššího a imponujícího a tu nemohu činiti rozdílů, nesmí mi na tom záležeti, je-li podřízený mi voják sluhou mého otce."

"Ale, Konráde, nevypínej se tak příliš!" napomínala Ela bratra, již se jeho chlouba protivila.

"Proti našemu čeledínovi se mohu vypínati!" utrl se Konrád na sestru. "Však uslyšíš brzy ode mne, jak jsem dovedl toho hrdého chlapa zkrotiti."

Obě ženy domlouvaly ještě Konrádovi, aby nebyl vůči Letenskému hrubý, ale ten je odbýval stále slovy:

"Znám své povinnosti, vy však nemáte o nich ani zdání."

Té neděle zašel si Letenský k

řece, kde doufal nejsnáze své myšlenky rozptýliti, neboť mysl jeho se zaměstnávala stále jenom Vlastou, proč se tak náhle ve svém chování vůči němu změnila? Její chování jej rmoutilo, rád by byl zvěděl příčinu a ublížil-li jí snad nevědomky, chtěl vše napravit.

"Proč mne nenávidí," tázal se v duchu sám sebe, aniž si mohl dáti odpovědi na tuto otázku.

Čas volně ubíhal, mijely hodiny a Karel docela zapomněl, kde se nalézá. Teprve, když se soumrak po řece a po údolí rozkládal, probíral se ze svých myšlenek, zdvihl se zvolna a nastoupil zpáteční cestu k vesnici.

Když vstoupil do zámeckého dvora, byla již tma, čemuž byl povděčen, aspoň se s nikým nemohl setkat.

V té době dlela Ela ve svém pokoji a rozmlouvala se služkou Rosou, kterou odpoledne poslala, aby vypátrala, kam Letenský půjde. —

"Tedy jsi jej ani nespatriřila?" — tážala se Ela.

"Opravdu jsem jej ani nezahledla," odpověděla Rosa. "Přidružila jsem se k děvčatům, jež se procházela po silnici a vyptávala jsem se jich nenápadně, zda některá neviděla našeho pana správce, ale žádná jej neviděla."

"Talianka byla také s vámi?" — tážala se Ela dále.

"Ne, ta s námi nebyla, viděla jsem ji, seděla sama v Malonově zahradě. — Ona nyní nejde mezi dívky, protože si ji dobírají a smějí se jí, že bude paní správcovou."

"Však on tam také byl v zahradě," pravila Ela.

"O, nebyl, jsem o tom přesvědčena, milostivá slečno!" tvrdila Rosa. "Zůstaly jsme také u zahrady státi a tu bychom jej byly určitě viděly. Pan správce musel jíti někam ven z vesnice."

"Jdi se nyní podívat, zda je již doma!" velela Ela Rose a tato hned odběhla, ale vrátila se brzy a oznamovala, že pan správce je doma, že sedí u psacího stolu zamýšlen, jako by řešil nějaký velice důležitý problém.

"Jak se zdá, působí mu ta Ta-

lianika mnoho starostí," ušklíbla se Ela. "Divím se, co se mu na ní líbí, vždyť to není žádná kráska."

"Ale mužští ji považují za krásavici," poznamenala Rosa zlomyslně.

"Hm, to jsou vesničtí hoši, kteří nemají o pravé kráse ženy ani tušení. Ostatně jim ji ze srdce přeji."

Letenský seděl u svého psacího stolu dlouho přes půlnoc, pohřížen ve své zadumání. Bylo mu nevysslovně bolno u srdce. Někáký hlas jej nabádal, aby šel přímo k Vlastě a promluvil s ní. Ale potom si umínil, že k ní nepůjde.

Když po půlnoci procitl ze svých myšlenek, přešel několikrát po pokoji a konečně uleh na lože. Světlo nechal ještě chvíli hořeti a hleděl upřeně ke stropu. — Náhle jej napadla myšlenka, hned se posadil na posteli a zvolal:

"Neučinil bych lépe, kdybych se sem, až si odbudu vojenskou povinnost, již nevrátil? Zajisté by to bylo nejmoudřejší, co bych mohl učiniti. Vlasta by se nemusela přede mnou skrývati a já bych časem také zapomněl. Rozmyslím si ještě vše," končil Karel svou úvahu, načež zhasil světlo a zase uleh.

V příštích dnech se mu naskytla příležitost několikrát se s Vlastou sejíti, ale vždy se ji vyhnul, protože se na Vlastu opravdu hněval. V neděli odešel zase k řece a zůstal tam až do večera.

V zámku byli této neděle zase hosté, dívky vzpomněly též na správce a tázaly se Ely, zda jej někdy pozve, aby se k nim přidal.

"Zdá se býti hrozně málo společenský," pravila Ela a pokrčila rameny.

"Je to takový pyšný páv!" zvolal Konrád. "Ale však jej zkrotím, až jej dostanu pod svůj dohled. — On musí nyní narukovati na cvičení a štěstí mi přálo, že bude konati cvičení právě u mého pluku. Těším se na to, jak se bude tvářiti, až jej počnu probánět a pak nebude mít tolik smělosti, aby se mému rozkazu vzepřel, jako to učinil zde v zámku a kdyby se toho odvážil, nevyplatilo by se mu to."

"Pane poručíku, to učiniti ne-

smíte!" zvolala slečna Anna Klovánová. "On je ve službách vašeho pana otce a vy jej chcete pronásledovati?"

"Pokud bude sloužiti pode mnou — budu jej učiti způsobům," ušklíbl se Konrád.

Dívky se přimlouvaly za Letenského, ale Konrád byl neúprosný, tvrdil, že jej musí naučiti způsobnému chování. —

V.

Byla zase neděle, první, již Letenský prožíval zase na vojně. Ze zámku odešel ve čtvrtek ráno. — Při odchodu pravil panu Jedinému, že této neděle do zámku nepřijede, ale na druhou neděli že do zámku přijede. Po jeho odchodu pravil Jediný ku své choti, že se obává, že Konrád provede něco nepředloženého a Letenského rozhněvá.

"Konrád je hrozně na Letenského rozhněván," pravila pani Jediná. "Domlouvala jsem mu, ale on se vyslovil, že vojenské službě nerozumím, on že musí vědět, co je jeho povinností."

"Nuž, uvidíme, až Konrád přijde, co nám sdělí," zabručel Jediný a jal se přecházeti po pokoji v patrném rozčilení.

Tu se ozvalo na chodbě řinčení šavle a hned nato vstoupil Konrád do pokoje, zamračen, jako ještě nikdy nebýval. Pozdravil polohlasně, políbil rodičům ruce a Ele podal ruku, načež odepjal šavli a hodil ji do kouta pokoje.

Přítomní pohlédli udiveně na Konráda a matka se jej starostlivě tázala, co se mu stalo, že jest tak rozhněván.

Konrád přecházel mlčky pokojem a konečně stanul, rozhlédl se po pokoji a pravil:

"Jak nemám býti pobouřen, — když poznávám, jak si z nás ten pacholek dělal blázný? Je to hanebné a nanejvýš směšné, že jsme se stali všichni loutkami, s nimiž si on hrál."

"Jaký pacholek, o kom se takto vyjadřuješ?" tázal se otec, hledě přísně na syna.

"Nuže, ten Letenský, který je v tvých službách, tati. — A co jest

jiného zde v našem domě, než obyčejným pacholkem?"

"Konráde, mírni se trochu ve svých výrazech," napomínal ho Jediný.

"Považte jenom, zde se stavěl, jako by neuměl ani slušně promluvit a tam na vojně se vyklubal z něho — kapitán —"

"Kapitán?" opakovali všichni současně a Ela se vzchopila na nohy, přikročila k bratrovi a vyžývala jej, aby se vyjádřil blíže.

"Co chceš ještě slyšet?" utrl se Konrád na sestru. "Letenský jest kapitán u našeho praporu! — To ti snad dostačí, ne? Přišel tam jako rekrut, jakoby se každého bál a za chvíli se objevil v kapitánské uniformě."

"To jest pro nás překvapující zpráva," pravil Jediný, potřásaje hlavou. "Ty jsi tedy v tom případě jeho podřízeným?"

"Podřízeným? On je přece jenom důstojníkem v záloze!"

"Ovšem, ale je kapitán" odpověděl Jediný. "Zdali jste již spolu mluvili, jak se k tobě zachoval?"

"Eh, což o to zde nejde, co se týče jeho chování jest dosti kolegiální; ovšem, nechová se nijak pokorně, což mne nejvíce zlobí, — on jest přece v našich službách."

"Milý synu, to tě nijak neopravňuje, pohlížeti na něho s vysoka!" napomínal Jediný. "On jest u mne jenom do své libosti, jakmile však nalezne něco lepšího, půjde dále, aniž bych jej mohl zdržovati. Dále ti pravím, že hněv tvůj není na místě z toho důvodu, že nám zamlčel, jaké důstojnosti dosáhl u vojska; naopak, my můžeme býti na to hrdými, že náš správce je vyšším důstojníkem."

"Hled', bratře, jak se ti může pan Letenský nyní mstíti za to, s jakým pohrdáním jsi zde vůči němu vystupoval," pravila Ela posměšně.

"Ještě ty také si musíš na mne vyjetí!" utrl se Konrád na sestru. "On se mi mstíti nemůže, poněvadž je záložním důstojníkem; ale jak se zdá, měla bys z toho velikou radost, kdyby mne Letenský pronásledoval."

"Ne, z toho bych radost nemě-

la, ale těší mne, že mu ty nemůžeš dáti na jevo svou pánovitost, jak jsi se těšil."

"Však jsme se ještě nerozešli, možno, že mu přece zahraji," zabručel Konrád a vyšel z pokoje.

Když se odpoledne dostavili sousední statkáři se svými rodinami, držel se Konrád stále jenom ve společnosti starých pánů, ač jindy byl stále jen u mladých dívek; tentokráte nechtěl jíti do jejich společnosti z toho důvodu, aby se nemohly vyptávat na Letenského.

Ela však oznámila svým družkám, že je Letenský kapitánem, že není tudíž tak bezvýznamným, jak se býti zdál.

"Aj, hled' me, co se z něho vyklubalo!" zvolala Božena Duránová. "Divím se jenom, že jste jej tak pomijeli, Elo!"

"O, nepomijeli jsme jej, on se všemožně naší společnosti vyhýbal, jako by se mezi nás nehodil," hájila se Ela.

"Nuže, nyní mu nemůže ani pan poručík ubližovati, jak se na to připravoval," zasmála se Anna Klovánová.

"Příští neděli snad přijde, — jak přislíbil našemu otci," pravila Ela. "Snad bude poněkud více společenským, než byl, dokud nešel na vojnu. Tajil se před námi se svou důstojností, jako by se bál prozrazení; mluvila jsem s ním několikráte, vypravoval různé úryvky z války, ale nikdy se nezmínil, že byl důstojníkem."

Dívky byly touto zprávou podivně dotčeny, přály Letenskému jeho důstojnosti a to hlavně z toho důvodu, že je takto chráněn před Konrádem, že mu nemůže působiti nijaké nepříjemnosti.

Letenský věděl o tom, jak je proti němu Konrád zaujat, což jej však netrápilo, nenechal na sobě ani dost málo znáti, že by byl tomtu hrdému poručíku nepřitelem — naopak, jednal s ním velice přátelsky, čímž Konráda zahanboval tak, že se raději každému setkání s ním vyhýbal.

Když se blížila druhá neděle, sešli se oba tito mužové v hotelu,

kam všichni důstojníci toho pluku chodili. Přítomnost Letenského působila na Konráda velice trapně, byl zasmušilým a málomluvným, což jindy nebývalo. Konečně se odhodlal přikročiti ke Karlovi a s ním promluvit.

Letenský vida Konráda přímo k sobě přistupovati, otočil se k němu a podává mu ruku, tázal se, přeje-li si něčeho.

"Ano, pane kapitáne!" pravil hlasem poněkud nejistým. "Otec pravil, že jste mu přislíbil každé neděle přijeti a tu si dovoluji otázení se, hodláte-li příští neděle jeti se mnou?"

"Ovšem, přislíbil jsem to vašemu panu otcí, a slibu svému do- stojím," přisvědčil Letenský.

"Dovolíte mi, pane kapitáne, je- ti s vámi společně?" tázal se Kon- rád s tajenou obavou.

"Přeje-li si toho, svoluji mile- rád."

"Díky, pane kapitáne!" zvolal Konrád s patrným ulehčením. "O- bával jsem se odmítnutí, neboť jsem vás tam v Patočicích několi- kráté urazil, čehož nyní upřímně lituji."

"Toho nevzpomínejte, pane po- ručíkul" zasmál se Letenský. — "Tehdy jsme sloužili každý jinému povolání, nyní jsme však vojáky, já ovšem jenom na krátko. — Te- dy příští neděle jedeme společně do Patočic!"

Konrád byl patrně potěšen slo- vy Letenského, uvolnilo se mu, když seznal, že mu není Letenský nepřítelem. Od tohoto okamžiku vyhledával při každé příležitosti Letenského, zval jej k vycházkám, seznamoval jej s mnohými rodina- mi v městě, s nimiž byl dobře znám.

V neděli jeli společně do Pato- čic, čemuž se celá rodina Jediného velice podivila, když oba mužové vstoupili společně do pokoje.

"Dnes přivádím s sebou svého nového přítele, pana kapitána Le- tenského!" — zvolal Konrád při vstoupení do pokoje.

Všichni přítomní se spokojeně usmáli a pokročili Letenskému vstříc. První byl statkář Jediný; podával Letenskému ruku a vítal

jej slovy:

"Bud'te nám srdečně vítán, pa- ne kapitáne! Věřte mi, byli jsme všichni velice překvapeni, když minulé neděle zvěděli jsme od Konráda, v jaké hodnosti jste se u pluku objevil. Tajil jste před ná- mi tuto důstojnost."

"Pane Jediný, není mým zvy- kem něčím se chlubit. — ostatně jsem důstojníkem jenom na dobu své vojenské povinnosti, cíl mého snažení v životě jest jiný," odvě- til Letenský.

Nyní přikročila též paní Jediná a podala Letenskému ruku, již on dvorně políbil. Vítala jej sladkými slovy a i ona projevila nad tím své potěšení, že jej ve svém domě mů- že uvítati v této hodnosti.

Ela stála opodál a hleděla v za- myšlení na statného důstojníka, — jemuž tato uniforma velice slušela. V nitru jejím se ozvala jakási ne- určitá touha, již si v té chvíli vy- světliti nedovedla. Nyní i ona po- dala Letenskému ruku a pravila s výčitkou:

"Pane kapitáne, — několikráté jsme si spolu vyjeli koňmo, vypra- voval jste mi některé úryvky ze svého vojenského života, ale ni- kdy jste se nepřiznal ku své hod- nosti."

"Milostivá slečno, zajisté uzná- te sama, že při mém vypravování nezáleželo na tom, v jaké hodnosti jsem válku prožíval."

"To ovšem uznávám, přes to však bych si byla přála slyšeti od vás, čím jste na vojně byl."

"Byla by to nemístná chlouba, prohlašovati při každé příležitosti. "byl jsem oficírem", zasmál se Le- tenský. "Cenu člověka nesmíme vždy odhadovat dle toho čím je, ale dle toho, jakým je. Měli jsme mnoho důstojníků, kteří na své hvězdičky na límci ukazovali s o- pravdovou hrdostí, chování jejich nebylo však takové, jaké mělo bý- ti. Často svým jednáním dokazo- vali nejhrubší sprostotu, za jakou by se mnohý prostý voják styděl."

Mezi tím se paní Jediná posta- rala o občerstvení pro oba při- chozí a Ela ujala se hned obsluhy.

"Co myslíte, pane kapitáne, co bychom měli nyní odpoledne nej-

dříve učinit?" tázal se Jediný.

Oslovený se usmál a pravil:

"Nyní je právě ještě čas přijíti na mši svatou. Půjdu nejdřív do kostela a pak bychom si mohli vy- jíti na pole a prohlédnouti, jak na- še polní práce pokračuje a co je nejn nutnějším učiniti."

"Souhlasím," zvolal Jediný. — "Půjdu též do kostela a zajisté i celá moje rodina."

Dámy se vyjádřily, že půjdou také a Konrád, který by byl nej- raději zůstal doma, byl nucen se též připojiti.

Ve vsi věděl již každý, že zá- mecký správce je na vojně a nyní, když se brala rodina pana Jediné- ho s oběma důstojníky přes pro- stranství ku kostelu, hleděli vši- chni před kostelem stojící udiveně na oba důstojníky. Na mladého pána byli již vesničané uvyklí, — překvapila je však přítomnost dru- hého důstojníka, o němž z počát- ku nevěděli, kdo to je.

Tu však někteří poznávali zá- meckého správce, nakláněli se k sobě a šeptali:

"To je správce, hled'te, on je také důstojníkem. Jak mu to sluší, to je jiný chlapík, než mladý pán."

Ela se brala po boku Letenské- ho, jsouc na něho hrda, věděla, že i vesnické dívky se budou po něm se zálibou ohlížeti a zvláště se tě- šila, že je bude viděti i Vlasta Ma- lonova, — která zajisté pocíti ve svém nitru lítost a snad i závist.

Karel pátral již zdaleka, je-li ta- ké Vlasta mezi dívkami, stojícími u dveří chrámových. Hned však ji nespatriil, teprve, když přicházel bližší, postřehl ji, jak se ukrývala mezi dívkami, ale přece k němu po očku vzhlížela. Tvář její byla neobyčejně bledá a výraz smutný, jako by jí nějaký žal trápil. V té chvíli se mu jí zželelo, ale když si vzpomněl, jak se mu po oně pouti vyhýbala, pohodil hrdě hlavou a bral se dále.

Vlasta byla opravdu zarmouce- na; od pouti se ještě tak upřímně nezasmála jako jindy. — City, ja- ké se v duši její k Letenskému vy- vinuly, byly příliš hluboké, než a- by mohla lehce zapomenouti.

Tehdy po pouti počaly se ji

družky vysmívati, že bude paní správcovou, a jiná hned dodávala: —

"Ovšem, nenechá-li ji pan správec seděti, až se jí nabaží!"

(Pokračování.)

DOPISY.

BALTIMORE, MD.

Zdar Bůh, vážená redakce a přátelé! — Měsíc květen dostavil se nám v celé své kráse. Každé oko zářit musí radostí při pohledu do přírody, kde opět jako každoročně zjevuje se nám důkaz, že jednou tak jako všechno rostlinstvo a stromoví po svém zimním spánku probouzí se k novému životu, ať již je to z kořene, ze stromu aneb jen na pohled mrtvého semene. — tak i člověk až přijde čas z věčného spánku bude probuzen. Je zde tedy měsíc květen, který naši svatou církví je zasvěcen Nejblahoslavenější Panně Marii. Ona také je nazývána "Královna Máje." A právě tento měsíc, kdy v přírodě okřejeme na těle, duše naše okřeje v přítomnosti Bohorodičky. A tak jako ve většině katolických kostelů i v našem Svatováclavském, — kde máme dva oltáře zasvěcené k Její účtě a sice Neposkvrněného Početí a Ustavičné Pomoci Panny Marie, koná se každý večer májová pobožnost, která začala 1. května velkolepým průvodem v chrámu Páně, kterého se účastnily školní dívky, panny osady, ministranti a duchovenstvo. — V průvodu pannami nesena soška Nejblah. Panny Marie a zpívány Mariánské písně všemi věřícími, kterými byl chrám Páně zaplněn. Pak byly litanie Loretánské a litanie k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu a pobožnost ukončena požehnáním s Nejsvětější Svátostí Oltářní, které udělil sám rektor a farář, vdp. Martin Oktávec. Vše zakončeno pak Mariánskou písní. A jak jsou ty české Mariánské písně lahodné a zároveň dojemné, a že přinášejí užitek vzývajícím vysvítá z jedné, jež zní "že nebylo slýcháno, aby koho opustila, když k ní bylo voláno."

A že skutečně Ona Panna a Královna nebes má moc, o tom

vyprávěl jeden velký misionář, který nás poučoval, že v každé potřebě se k ní máme o pomoc obracet, a jakou má moc, pravil asi následovně: "Když jednoho dne Pán Bůh prohlížel všechny ty nové duše v nebesích, tu obrátil se na sv. Petra, kterému dal výtku, že dobře nehledá dvěře, a že do nebeského království pouští mnohé, kteří si jej třeba ani nezaslouží. A tu sv. Petr odpověděl: "Pane ne moji vinou. Pak-li nedovolím vstoupiti jim do nebe branou, při nestřeženém okamžiku Panna Marie otevře okno a pustí je sem oknem." Tu je důkaz, jak velkou moc má a zároveň jak velikou lásku jako pravá naše matka. A tu právě církev katolická dává příležitost pořádným májovým pobožnostmi každému, by se k Panně Marii utíkal a o pomoc ji prosil. Vždyť té pomoci tak potřebujeme. A tu při všem tom uvažování poznáváme, že mnohý z nás třeba by rád se jich účastnil, ale pozemský život a shon za chlebem, práce a jiné překážky nedovolují mu třeba účast bráti při oslavě neb chvále Bohorodičky Marie Panny. A opět připadají mi na mysl ta nábožná procesí poutníků v kraji která přicházela do Hvožd'an vzývati a prositi záračnou sošku Navštívení Panny Marie, jejíž svátek připadá na 2. července a slaví se v neděli po svátku. Pamatuji se, že devět a snad více procesí přišlo jeden den, a mnozí šli celý den pěšky v parnu. To byla obět', kterou mnohý z nás zde by nechtěl podniknout. — Pamatuji se též, jak se od nás konal poutě do Maria Cell, které vzaly 14 dní jít pěšky, týden tam a týden zpátky, a pamatuji si též, jak moje maminka chtěla se té pouti účastnit a v celém domu nebylo těch pár krejcarů, které musela mít na přespání. Co se naběhala a naprosila sousedů po vesnici než si vydlužila tolik, aby mohla s poutníky jít a šla. Proč to vše bylo? Protože věřili, že je třeba přinést obět', aby dosáhnuta byla odměna, a pro katolíky v tomto slzavém údolí má to být jednou radost v království nebes-

kém. A co činíme my, abychom mohli v tuto odměnu doufat?

Asi před měsícem poslal jsem do časopisů "Hlas" a "České Ženy" dopis od dp. Josefa Šorny, faráře ve Hvožd'anech, Č.S.R., poutního to místa, kde kostel je zasvěcen Navštívení Panny Marie a sv. Prokopu, kterýžto kostel již byl zřízen ve 14. století. Za války 30-leté pozbyl svého duchovního správce, a po 50 let vypomáhali tu faráři okolních osad z Rožmitálu a z Kasejovic. Roku 1667 připojena osada Hvožd'anská k osadě Bělčické. Dne 1. listopadu 1786 obnovena ve Hvožd'anech samostatná duchovní správa. Dne 19. prosince 1787 přenesena byla Milostná socha Blahoslavené Panny Marie ze zrušeného kostela na Javorým do kostela Hvožd'anského. Brzy nato i dva oltáře přestěhovány do Hvožd'an. A tu dp. farář popisuje, jak kostel ten potřebuje opravy a jak sám po všech věrných katolících v celé osadě vykonal sbírku a sám slibuje, že věnuje co bude moci neb píše, že je to jeho touha, aby kostel ten stkvěl se v největší kráse. Lituje ale, že nemohl vykolektovati tolik, co rozpočet na opravu vyžaduje, a tu obrací se na mě, abych se zde u bývalých osadníků prostřednictvím časopisů "Hlasu" a "České Ženy" přimluvil, aby mu pomohli ten stánek Boží opravit jak se sluší. — Ani nevíte jak srdce moje zaplesalo, když za pár dní po uveřejnění dopisu ve zmíněných časopisech začaly se dárky scházet. A což ty dojemné příписy. Není mi možno vše uveřejňovat, ale jen pár výňatků. "Nejsem z Vaší osady, ale láska k Panně Marii a naši vlasti mě nutí zaslati Vám tento skrovný dárek." — Anebo: "Jsem již 70 roků stará, zde jsem již 45 roků, ale stále na ten náš kostelík vzpomínám. Dodejte tento dárek nynějšímu p. faráři." A mnoho jiných dojmavých příписů, i od těch nejváženějších osobností českokatolického lidu v Americe. Mnozí z nich si ani nepřejí býti jmenováni. Obdržel jsem dary, a tak dne 18. dubna 1936 odeslal jsem dp. Josefu Šornovi, faráři ve

Hvožd'anech \$50.00. Každému dárci poslal jsem stvrzenku, a po ukončení sbírky uveřejním seznam všech dárců.

Pak-li kdo z Vás třeba přehlédl první dopis, aneb v tom shonu za živobytím třeba zapoměl dárek odeslati, může tak učiniti ještě teď buď přímo na dp. Josef Šorna, farář ve Hvožd'anech, okres Blatná, Czechoslovakia, aneb komu je to příhodnější, na moji dole uvedenou adresu.

Jak jsem se z počátku zmínil, konají se májové pobožnosti, abychom si zasloužili a vyprosili naši odměnu v nebesích, ale i jiným způsobem a to jest věnujeme-li obět' na okrášení stánku Božího, ve kterém dli Matka Jeho Syna, zajisté získáme si velkých milostí, a představíme-li si že za všechny dobrodince modlí se budou ty nevinné dívky, které dosud hříchu nepoznaly, a zvláště za dárci až z Ameriky, milost ta, která se nám zde naskýtá, není k nepovšimnutí, zvláště nám zde, kde na každém rohu čeká d'ábel, aby nás uchvátí, kde snad není ani možno bez hříchu vyjít na ulici. Nemyslete, že mnohý z nás potřebuje přimluvu u té naší Panny a Matky z čistého srdce, které jest v posvěcující milosti? Zajistěte si tu milost, oběťujte na opravu kostelíka ve Hvožd'anech dle možnosti a nikdy škody nepoznáte. — Naopak Panna Maria se přimluví, aby Vám nahrazena byla stonásobně. Sbírkata tato končí 15. června 1936, tak nezapomeňte; pak vše odešlu na místo. — Letos bude zvláště velká slavnost neb bude slaven svátek sv. Prokopa v sobotu 4. července, a v neděli Panny Marie a ssv. Cyrila a Method., oslava 150-letého jubilea farnosti, a jak se dovídám, bude mít primici ve Hvožd'anech při té slavnosti novosvěcenec z přibuzenstva dp. faráře. Bude to slavné, berte na slavnosti účast aspoň dárkem.

Již předem za sebemenší dárek všem volám: Pán Bůh zaplat'. — Jsem s úctou,

Josef Vonášek,
rodák z Pozdýně,
724 N. Port St. Baltimore, Md.

NOVÝ HROZENKOV, MORAVA.

Zaoceánští přátelé, třeba že neznámí, a přec tak blízcí, a to živou virou v Boha trojedinného — všemohoucího! Věru tak rád na všechny vás vzpomínám, na ty naše bývalé hrozenkovské občany, kteří jste roztroušeni po všech koutech velikého státu Amerického. —

Zvláště dopis Rosalie Orsákové dal mi jakýsi popud, abych zase jednou něco napsal. Tuším už jste na mne všeci zapoměli. Ale zdá se mi, že ne, vždyť v České Zemi vzpomíná moji maličkost "Moravanka od Hradišča." Známe Vaši malebnou Slovač, Uherské Hradišče a zvláště Betlém Slávů, posvátný Velehrad. Vzpomínám, když jsem tam byl na pouti v prvním výročí úmrtí ndp. arcibiskupa Stojana. Na ty chvíle prožité tam nezapomenu. Znal jsem ndp. arcib. Stojana, vůdce a zakladatele moravské katol. omladiny. — Vidím ve svém duchu ty nesčetné stuhý a věnce na hrobce tatíčka Stojana. Vidím ty slzy jinochů a dívek, a žádný se neptal, proč tolik věnců, stuh, proč tolik slz. My všichni, kteří jsme klečeli kolem jsme věděli, koho jsme v tatíčkově Stojanovi ztratili.

Tatíček Stojan umřel, ale duch jeho žije v katol. omladině. Jsem 5 let okresním předsedou omladiny na Vsacku. Nikterak se se svojí funkcí nevychloubám, neb má práce kterou konám v řadách omladiny, směřuje víc, pro čest' a slávu Boží.

Jen chci poukázat, jakým kolikrát těžkostem jest vydán veřejný katolický činovník. Víme, že i Vy v Americe máte své katol. spolky, a že mnohý z Vás jste jejími funkcionáři. Proto Vám všem několik rad. Práci, kterou konám, vykonávám ne proto, aby mne lidé chválili. Světa sláva—polní tráva, vadne jako květy nejvzácnější. — Pamatujme, že dnes nás lidé chválí a zítra nám budou házetí kalem do tváře. — Kristu Pánu volal lid: Hosanna, synu Davidovu, požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně," a za krátký čas týž lid volal:

"Ukřižuj, ukřižuj Ho!"

Vězte, že ten či onen funkcionář, to je hromosvod, po kterém ty nepřátele blesky sjíždějí. Co se má hodit na celek to se hodí nejdříve na předsedu. A kolik takých slabochů. Při nejmenší překážce, která se mu staví v cestu, vzdává se funkce, vzdává se všeho.

Jaký pán, taký krám, říká se. Proto musí si být každý vědom,

Život byl pro ni pravým břemenem.

"Zajisté, že žádná žena nezažila to, co jsem vytrpěla každý měsíc já. Kdosi mně poradil, abych si opatřila COLONI COMPOUND a dodnes jsem za onu radu povděčnou, neb od toho času nemám více obav." — Tak se vyjadřují ženy o tomto vědeckém přípravku, jenž jest v používání téměř čtvrt století. COLONI COMPOUND jest k dostání v lékárnách, anebo zašlete \$1.25 přímo na: Coloni Co., Ghio Bldg. (Dept. 104), St. Louis, Mo. Za uspokojení se ručí. ZDARMA. Napište si o náš poučný spisek, obsahující vysvětlení v zájmu každé ženy, trpící na nepravidelnosti měsíční periody. Zašleme Vám jej úplně zdarma.

Vážná nabídka k sňatku.

Muž 50 roků starý chce se za účelem sňatku seznámit s dívkou nebo i se vdovou s dětmi. Žert vyloučen. Dopíše si na adresu:

"J. J."

1611 So. 11th Str.,
St. Louis, Mo.

**EVROPSKÉ
SRPY**

ručně kuté z nejlepší ocele. Kus za 60c.
3 za \$1.65. 6 za \$3.00. Kose \$1.75.
Poštou vyplaceno.

JOS. VAŠUT & CO.
Schulenburg, Texas.

proč tu či onu funkci má. Mnohý při výroční schůzi nechá se volit, a bere na sebe funkci, ale povinnosti nemá. Funkcionář musí být vzorem, musí z něho vyzařovat pevné katolické sebevědomí, musí být duchovní, musí jít do spolkového života s modlitbou na rtech a ve jménu Páně. Musí být všem bratrem, všem stejně měřit, žádného nepřehlídat a neprosazovat ve spolku jen vůli svoji.

Mnohdy celá řada lidí odchází ze spolku jen proto, že v čele stojí funkcionář s pochybnou pověstí, se špatným jménem. Pamatujeme při volbách spolkových na to a postavme v čelo spolku lidi nejlepší, uvědomělé katolíky, hluboce nábožensky založené, kteří by s duchem Kristovým šli, pro Jeho nauku, sv. náboženství dovedli trpět, dovedli se bit, a pro ni by chtěli i umřít. — Byli svatí, jen čteme jejich životopisy, jak ti pro Kristovu pravdu, trpěli, hrozná muka trpěli. Za svého života byli tak nepatrnými, opovrhovanými lidmi a dnes je vzýváme a milujeme. Nečekejme díky za práci pro katolickou akci. Nevděk černý, hluboký, ve kterém se mnohdy utopí i ta nejryzejší pravda. Nato bud' me připraveni. Dle sil svých pracujeme na národa roli dědičné. Nejsme na tom světě, abychom jenom žali, ale jsme tu proto, abychom seli a národu dali.

Proto i Vy Čecho-američané, snažte se šířit v té Vaší nové vlasti nauku Ježíše Krista, zůstaňte věrní dědictví našich otců ssv. Cyrila a Metoděje. Též nezahazujte svoji rodnou mluvu, neboť kdo se za svůj jazyk stydí, hoden potupy všech lidí. Láska k vlasti má nás pohnouti k činům, pro viru a vlast jeden, každý musí bojovati. A proto snažte se všichni ve svém okolí, ve svých řadách, především ve své rodině rozplaměňovat lásku k Bohu, a též k své vlasti. — A Vy funkcionáři stůjte na svém pravém místě. Co konáte, konejte poctivě, nezištně a svědomitě. Nehleďte napravo, ani nalevo, máte před sebou jistý cíl — Kristův kříž. Za Kristem spějme, pro Krista pracujeme, nečekejme odměny zde

na zemi, ale tam u trůnu Všemohoucí, kdež bude jednomu každému odměna vyplacena, dle jeho zásluh.

Zdravím čtenáře České Ženy, zvláště ty mé krajany z mé rodné obce, a sleč. A. Dorňák a Marušku Krpčovu.

Joža, rolník z Valašska.

Svatometodějská oslava na Velehradě.

Ve výroční den úmrtí svatého Metoděje, dne 6. dubna, konala se na Velehradě krásná slavnost, k níž se sjely veliké zástupy poutníků z blízkých i vzdálených míst. Již v ranních hodinách za velmi pěkného počasí začali se na Velehradě shromažďovati poutníci, kteří přišli jednotlivě. Kolem 8. hod. ranní přišly velké poutní průvody s kněžími za doprovodu hudeb.

Zvláště velká procesí byla z Polešovic, Boršic, Buchlovic a j. Hned nato byl ohlášén dvoutisícový průvod, vedený děkanem Hudečkem, který přicházel od Uh. Hradiště. Poutníci, shromáždění na Velehradě vyšli průvodu vstříc s kněžími v čele se světicím ndp. biskupem Janem Stavělem a kanovníkem Frant. Jemelkou a u sochy Božího Syna slilo se celé množství v jediný průvod, který se za zpěvu velehradských a cyrilometodějských písní ubíral k basilice. V průvodu kráčelo kolem 6,000 poutníků, mezi nimiž se radostně vyjímala hojná účast školní mládeže, doprovázené svými učiteli. Mezitím shromáždilo se v basilice množství lidu, a když přišli účastníci průvodu, naplnila se celá prosto- ra chrámová, která pojme na 10,000 lidí.

Na kazatelnu vystoupil výmluvný kazatel, nadšený a horlivý ctitel Velehradu a sv. bratří soluňských, univ. profesor dr. F. Cinek, jenž vroucími, plamennými slovy líčil život a působení sv. Metoděje, jeho apoštolskou horlivost a lásku k slovanskému lidu, jeho nesmírný význam pro náboženský a kulturní život Slo-

vanů a konečně jeho smrt na památném Velehradě. Po kázání celebroidal za četné assistence J. E. ndp. biskup Jan Stavěl pontifikální mši sv., při níž se prostou- rou chrámovou velebně nesla píseň k úmrtí sv. Metoděje "Zvony velehradské zahučely". — K obětování zapěl sbor chovanců Papež. koleje Nešverovu skladbu na slova K. D. Lutinova "Zvoňte zvony". — Po mši sv. konal se nádvořím průvod s Nejsvětější Svátostí, již nesl za četného doprovodu kněží a bohoslovců svě- tící biskup ndp. msgr. Jan Sta- věl, který měl odpoledne také slavné požehnání. V odpoledních hodinách se seřadili poutníci za- se do průvodů, jiní nastoupili do autobusů a ubírali se do svých domovů. Pro ty, kteří zůstali déle, konala se ve Slovanské dvoraně akademie s pěkným programem.

První velehradská jarní pout' se nad pomýšlení vydařila. Slunce zářilo po celý den a tak bylo radostno pobýti na Velehradě. Velmi pěkný začátek dává na- ději, že průběh letošních vele- hradských oslav bude opravdu velkolepý a manifestační.

Matčina Zkušenost.

Paní Agnes Czystecan z Frackville, Pa., píše: "Činí mi radost Vám oznámiti, že Vaše Hoboko pomohlo mé malé dceři. Její žaludek byl ve špatném stavu. Neměla chuti k jídlu, a když se nutila něco snísti, nemohla potravu podržeti. Před třemi týdny počala užívatí Hoboko. Využívala jednu láhev týdně a nyní se úplně zotavila. — Doporučuji tento lék všem matkám, poněvadž vím co učinil pro moji malou dívku." Dra. Petra Hoboko jest bylinným léčivým prostředkem uznané léčivé hodno- ty. Neobsahuje žádných škodli- vých drogů, a může býti dáváno jak dospělým tak i dětem. Nežá- dejte je od lékárníků, neboť může býti dodáno jen místními pověre- nými jednateli. Pro informace pi- šte: Dr. Peter Fahrney and Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chi- cago, Ill.

ZAJÍMAVÉ UPOZORNĚNÍ.

Četl jsem články zubního lékaře p. L. P. Netarduse, jak jest Radium nebezpečné, že rybičky v nádobě, kde Radium dáno, zhytnou, semena nevzejdou atd. Milí čtenáři, elektrina, oheň, slunce, voda a j. jsou též nebezpečné, mnohem nebezpečnější než Radium. — Elektrické lékařské přístroje léčí mnoho neduhů, vůbec elektrické paprsky ultra violet, infra red a jiné; ale elektrinou se též popravují zločinci. Elektrické dráty vysokého napnutí zabijí okamžitě každého, jehož se dotknou. — Oheň jest též nebezpečný; co lidí se spálí a požáry ročně miliony škod natropí. — Slunce je též nebezpečné; co tisíc lidí ročně zemře slunečním úpalem atd. A voda? Co tisíc lidí se ročně v ní utopí, co škod nadělají povodně, co lodí rozbouřená mořská voda, v níž zase jsou lidé nebezpeční žraloci, ztroskotá atd. — a přece nemůžeme bez vody, slunce a ohně žít! Radium je též nebezpečné, je to pravda, ale pravda jest různá! Jidáš Iškariotský též mluvil pravdu, když řekl pocho-pům, kde Ježíš nazaretský mešká!

Četl jsem tyto dny v různých velkých časopisech články francouzského vědátora Alexandra Gurowitsche a horlivého studenta Radium, Christopha Leau-a, majitele zeleninové farmy v Rambouillet, Francie, jak vypěstoval pomocí radiumové radiace dvě sklizně v kratší době, než jeho sousedé jednu, a jeho zelenina byla uznána daleko lepší jakosti a obrovské velikosti. Podobných článků četl jsem více a mnozí z Vás asi též. Dr. W. H. Rusby, děkan university Columbia, demonstruje na sto akrech půdy řadu výzkumů pěstování plodin pomocí radiové emanace s velkým prospěchem. Kdo čte Popular Medicine a Popular Science dočetl se, že Radium též omlazuje a prodlužuje život. Zkouškami na zvířatech bylo prý dokázáno, že žijí o čtvrtinu déle jejich průměrného života.

Nedivte se tedy, že je nade vši pochybnost dokázána pravda léčivosti **radiových kompres**, jež prodává p. Bernard Stříž, Box 112, San Antonio, Texas, které v poměrně krátké době přivedly zpět život do mých, po tři roky jako mrtvých prstů pravé ruky, které byly u soudu lékařskými znalci za nevyléčitelné uznány následkem prý poškozených nervů od automobilové nehody. Již přes dva roky je užíván jako před úrazem a moje 20leté potíže močové, kdy až osmkrát za noc jsem musel vstávat, zmizely. Tyto kompresy pomohly mým dvěma sestrám v Praze, ČSR. a jiným.

Když Dr. Netardus před několika měsíci mi psal, proč propůjčuji své jméno k oznámkám Střížových radiových kompres, odepsal jsem mu dopisem i článkem v novinách, že jsem jenom potvrzoval pravdu léčivosti kompres a že též mnozí moji známí kněží, někteří moji farníci a jiní mně známí uctyhodní lidé odporučují Střížovy kompresy, jimž ku zdraví pomohly.

Četl jsem též články dpp. Rašky, Klobouka, Svozila a jiných hodných lidí, jak se p. Stříže co čestného muže a kompres zastali a doufám, že každý čestný člověk pravdě uvěří. Hlásejme jen pravdu a kdykoliv a kdekoliv toho potřeba a správnost vyžadovat bude, zastaneme se cti p. Stříže a jeho léčivých kompres, které prodává.

Jestli snad kompresy někomu nepomohly, není divu; vždyť většina lidí, dle mnohých odporučeních je kupuje, když nic jiného nepomáhá. Já též koupil je až vše, co jsem zkusil, selhalo a proto mnoho od nich neočekával, vůbec na uzdravení prstů — a výsledek? Pomohly mi 70letému opět ku zdraví. Já ale o nich dříve nevěděl, až jeden známý kněz jimi uzdravený, je odporučil. Nějakých zázraků od nich ovšem nelze očekávat. Tak o tom soudí Váš v Kristu oddaný, každému nemocnému bez rozdílu, čím trpí,

Střížovy kompresy upřímně odporučující,

Jan Maršálek,
duchovní správce
ve Ford City, Pa.

(Úřední razítko: Jan Maršálek, římsko-katolický duchovní, ve Ford City, Pa., L. Box 736.)

Pozn. red.: Rukopis tohoto článku, ověřený úředním razítkem, nalézá se v naší redakci.

~~~~~
Otázka turistická. "Poslouchejte, Kotoučku, v které době jsou naše krásné hory nejprístupnější?" — "Když jsou peníze v kapse."

Ženy, muži o stařečkové.

Sužuje-li Vás unavenost, nastuzení, zácpa, slabost žaludku, těžkost údů, nezajímavost, závrať, nespavost, špatné trávení, kyselost žaludku, větry, bolest hlavy, záď, v kloubech, těžký dech, nepravdivost ledvin, játer a moči, zkuste ještě Marie Votýpkové Apona Thé — je příjemné a osvěžující. Čistě přírodní lék pro dospělé i děti. Těší se oblíbě a stálému prodeji již přes 50 let. Ušetří Vám vydání. Na prodej ve mnoha lékárnách a u jednatelek — hlaste se všude o M. V. Apona Herb Tea, — cena velké rodné krabice pouze \$1.00. Kde není u Vás ku koupení, pište přímo mě. — **Vzorek na zkoušku zašlu zdarma na požádání.** — Trápi-li Vás kašel, revmatické bolesti, katar, zlušnatost a jiné se teď obyčejné vyskytující choroby, pište si o popis a seznam M. V. Apona Domácích levných léků. — **Churavé ženy, matky a dívky,** pište co krajance s důvěrou, mám pro Vás mírné ceny a všude oblíbené kde se zkoušelo domácí léčení pro ženy pouze, pro každý věk. Ráda Vám odpovím a zašlu léčení na zkoušku úplně zdarma.

MARIE VOTÝPKA,

Dept. Z. 120 E. Wayne St.
So. Bend, Ind.

Zlatá Žíla

Zhajte se útrap a strasti jež toto zákeřné zlo způsobuje, používáním HEMROCOLU, jenž svou utišující a hojící působivostí má za účel, aby bolest a nepřijemné pocity neodkladně zastavil a další vývin zlaté žíly znemožňoval. — Proč trpíte když jest Vám umožněno používání tohoto vyzkoušeného prostředku v soukromí domova, bez nepřijemnosti, ztráty času a velkých výloh? — Objednejte si HEMROCOL prostřednictvím vašeho lékárníka, anebo zašlete 85c přímo nám, pro trubici HEMROCOLU, s cínovým příkládačem a obdržíte vše s podrobným návodem k používání ohralem poštou.

ZDARMA! V tom případě že byste si přál je předem zkusit, napište nám a zašleme Vám HEMROCOL bezplatně na zkoušku. Pište na: Manford Co., 3906 Laclede (Dept. 57), St. Louis, Mo.

Jak se malují slovácké kraslice.

Jak Moravské Slovácko je proslulé svým pestrým krojem, tak také proslulo daleko široko svými malovanými velikonočními vajíčkami (kraslicemi). Malování započne hned po novém roce, kdy počnou slepice snášeti prvá vajíčka. Slovácké děvčice mimo vyšívání kapesníku pro svého milého malují též vajíčka. Vajíčka nesou nápis o přímém vyznání lásky, jako: "Z lásky darováno, Tobě věnováno." Ornamenty na vajíčkách jsou právě tak pestře malované, jako jsou jsou vyšívány rukávce neb košile chlapců a kordule. Jedny z nejpestřejších vajíček jsou z Ostrožské Nové Vsi. Těžko je vniknouti do tohoto umění Slovaček, které bylo již před 60 lety na té výši, na jaké je dnes. Slovačky si umí připravit barvy samy a sice od oka bez měření neb vážení. Olšové kůry asi 8 dkg vaří půl hodiny ve 2litrovém novém kamenném hrnci v dešťové neb říční vodě a když voda vře, přidá se do toho asi 6 dkg zelené skalice a vaří se opět čtvrt

hodiny. Barva se pak nechá vychladnouti a vydrží v chladnu 4 týdny i déle. Také používají k barvení barev anilínových, které rozpouštějí v lihu, slivovici neb rumu. V nedostatku těchto kupují barvy dehtové v kabelkách s vyobrazeným velikonočním beránkem. Barva kabelky označuje barvu prášku. Tyto barvy se paří vařící vodou a nechají se vychladnouti. Pro každou barvu mají zvláštní misečku. Hlavní úlohu při malování kraslic hraje žlutý vosk a stužka. Stužka je kousek špilku aneb ostrouhaná větvička, jejíž jeden konec je proklán trubičkou z jemného žlutého plechu. Na konci je špiček stáhnut drátem, aby se trubička nehýbala. Vajíčka se před malováním umyje a osuší. Nad petrolejovou lampičkou se upraví na stojánku lžice, na které se rozpustí vosk. Stužka s malou trubičkou se ponoří do tekoucího

vosku a po vajíčku, které se drží v čistém hadříku, kreslí neb píše se to, co má býti základem ornamentu. Pod voskem zůstane pů-

Pravá česká povidla

švestková, ananasová, malinová a meruňková.

(Prune, Pineapple, Raspberry and Apricot Jams.)

Máme tyto ve kvartových sklenicích.

Tucet sklenic v krabici, která váží 36 liber za \$4.50, bez dovážky.

PRO ČESKÉ HOSPODYŇKY NA VENKOVĚ

zasíláme po celých Spoj. Státech za ceny mírné.

Jediná česká firma zasílající povidla a zavařeniny.

Pište si o cenník.

KOŘÍNEK'S BAKERS' SUPPLY COMPANY,

4830 W. 25th St. Cicero, Illinois
Ryze česká firma.

Co lidé píší o Nonat.

Dopis od pí. J. Najvar, R. 1., B. 37, Hobson, Texas. — Bolela mě noha, na které byly modré fleky několik týdnů, že jsem na ní nemohla ani stoupnout. Od lékaře k lékaři marně pomoc hledala. A Nonat pomohla. Jindy jsem měla velikou bolest v celé tváři, v hlavě i mezi lopatkami a i tu Nonat pomohla. Ten čas jsem chodila celá obložená flastry jako želva v krunýři, ale jsem Vám vděčná za vyléčení té veliké bolesti.

Náplast na suché bolesti se ponechá, dokud na těle drží. Pravá masť jest s touto Trade Mark—

Cena Nonat jest 50c a \$1, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka nebo jednatele, ale nic jiného neberte. — Pište přímo na naši adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.
P. O. Box 285. Altadena, California
V Chicagu u p. Nanák, 1724 W. 18th Pl.
V Clevelandu, O. u pí. F. Krobůšek, 12718
Holborn Ave.

Cena Nonat Mount Holly Linimentu je 75c láhvička.

Přes plných 100 let

lčeny jsou a vylčeny byly v Č. S. R. s naprostým úspěchem i bezprostředně před operací zvláště kritické případy onemocnění vnitřním i vnějším

volem a tlustým krkem

a trvalým jeho vrácením do zcela normálního stavu.

Lék, jemuž nescíslné množství lidí vděčí za své znovu nabyté zdraví, vzbudil zaslouženou pozornost na Lékařské klinice v Praze a jest velikým zájmem všech lékařů, neboť s jistým účinkem odvrátil velmi lehce dosud všechny případy nebezpečné a těžké této krční nemoci.

Svým přesídlením z Československa přivezl jsem neobyčejný tento lék s sebou do U. S. A., a vyžádejte si tudíž ihned podrobnou písemnou informaci o vyléčení Vašeho případu za event. lékařského dozoru v kterémkoli místě Vašeho pobytu.

JOSEPH VANATA,

2701 So. Lawndale Ave.

Chicago, Ill.

300 MŠÍ SVATÝCH ROČNĚ

pro členství za 50c a po smrti v Mešním Svazu, ve prospěch Afrických Mší! Jednou pro vždy příspěvek dvacet pět centů (nikdy není třeba obnovovat.)

Také zemřelí mohou býti zapsáni.

ST. PETER CLAVER SODALITY FOR THE AFRICAN MISSIONS
3624 W. Pine Blvd. St. Louis, Mo.

Česká Žena

Published Weekly
Devoted to the interest of Czechoslovak
Catholic Women in America
... Published by the ...
BOHEMIAN LITERARY SOCIETY
of St. Louis, Mo.

— Předplatné: —
Pro Spojené Státy \$2.75
Do Evropy a Kanady
a v St. Louis, Mo., poštou \$3.25

Adresa: — Address:
"ČESKÁ ŽENA"
1611 South 11th St. St. Louis, Mo.

24.—Neděle—P. Marie Pom. Kř.; Afra.
25.—Pondělí—Řehoř VII., ppž.; Urban.
26.—Úterý—Filip Neri; Augustin.
27.—Středa—Beda, uč. C.; Julius.
28.—Čtvrtek—Vilém, op.; German.
29.—Pátek—Maria Mag. z P.
30.—Sobota—Vigilie; Zdislava.

da bílá. Když ale má být základem červená, dá se vajíčko do barvy červené. Pak se osuší a nanesená místa voskem zůstane červená. Z jakých barev má být ornament, do takové se vajíčko ponoří a nechá 2—3 hodiny v barvě. To se dělá při všech barvách, které malířka chce mít na vajíčku. Konečně je vajíčko celé voskem potřené a proto se dá na okraj teplé trouby, kde se vosk rozpustí a vajíčka se utře suchým hadříkem. Po celý čas malování nesmí se prsty dotknouti vajíčka, neboť jsou mastné a vajíčko by pak barvu nechtylo. Vajíčka se malují syrová a mají se proto vyfouknouti. Vyfouknutá vajíčka navlékají slovácká děvčata na niti a krásí jimi obrázky a pod.

Dnes našlo mnoho rodin na Slovácku v před velikonočním čase malováním kraslic zaměstnání. Kraslice se skupují a zasílají obchodníky do všech čsl měst i do ciziny.

NEDOSTANETE-LI V A ŠE ČÍSLO Č. Ž., HLASTE SE O NĚJ JAKMILE JSTE JISTI ŽE SE ZTRATILO.

Každý rád čte

krásné básničky paní Marie Novákové, které často v tomto časopise uveřejňujeme. Málo čtenářů však ví, že vydala sbírku svých krásných básní "Pod Texaským nebem". Kniha těchto básní měla by být v každé české domácnosti. Přejete-li si jednu (je za pouhých 50c), napište autorce přímo na adresu: Mrs. M. Nováková, R.F.D. No. 1, Wallis, Tex. Zaveděte se jí velice.

Kolik je lidí na světě? Podle posledních dat je na světě asi 2,000,800,000 obyvatel. Srovnáme-li toto číslo s datem předchozím, zjistíme, že během jednoho roku vzrostl počet obyvatel na světě asi o 20 milionů. Ovšem zde dlužno poznamenati, že je to přírůstek vzhledem k letům dřívejším poměrně malý. Nejvíce obyvatel, a to více než polovina, žije v Asii, kde bylo napočítáno 1,103,000,000 lidí. Na druhém místě je Evropa, kde žije 506 milionů lidí. Přírůstek, který zde byl za rok zjištěn, obnáší 8 milionů. Za Evropou přichází Amerika, kde je 252 milionů obyvatelů, z čehož připadá na severní 134 miliony a na jižní a střední 118 milionů. Afrika má přibližně 142 mil. lidí a Austrálie 10 mil. Zato její přírůstek je největší, neboť na těchto 10 mil. obnáší ročně 200,000 obyvatel. Zajímavé je, že v jediné Africe počet obyvatel ubývá, třebaže sociální a zdravotní podmínky se tam podstatně zmenšily. Z evropských zemí má největší přírůstek Rusko a na druhém místě je Polsko. Ve většině zemí zůstal počet obyvatelstva takřka nezměněn. Nejlidnatější zemí na světě je Čína, kde žije 453 mil. obyvatel. Vykazuje přírůstek ví-

ce než 9 mil. Z amerických států dosáhly největšího přírůstku Spojené Státy a Brasilie.

Doktor jako doktor. "Madam, vy jste se spletla. Já jsem sice doktor, ale doktor hudby." — "Já vím," odpověděla stará dáma. "Já jdu k vám schválně. Mně zní strašně v uších."

Poděkl se. "Už jsem vám několikrát řekl, abyste v dílně nekouřil!" — "Promiňte, pane mistře, ale já nemohu pracovat, když nekouřím. Ostatně, je to dnes moje první cigareta."

To je možné. "Tak jsem si vám koupil před měsícem starší automobil." — "A pochodil jste při tom dobře?" — "No, pochodil dost — ale málo jezdil."

Útěcha. Dva kamarádi si vyjeli autem na Černou Horu. V serpentínách dostali náhle smyk a zřítili se do hluboké rokle. Jeden těšil druhého: "Neboj se, Ferdinande, já mám v Dubrovníku známého chirurga, ten nám udělá zvláštní cenu."

Zkušený. Otec po odchodu nápadníka své dcery: "Tak co, Aničko, jak se ti líbí Karel?" — "Ale, nelíbí se mi. Má moc malé oči." — "Jen si ho, děvče, vezmi. Budeš vidět, jak bude po svatbě oči vyvalovat."

V masopustě. Manželka se chystá do plesu. Manžel nemůže jít a loučí se s ní: "Prosím tě, miláčku, nebud' tam dlouho a vzpomínej na mne!" — A milá manželka se mračí: "Ovšem, už zase mi chceš zkazit celou zábavu."

DAR BOŽÍ — ZDRAVÍ

Pijte před spaním zdravotní

Klášteří Čaj

z Karpatských léčivých rostlin.

Přírodní léčení závratě, vysokého tlaku krve, žaludku, ledvin, měchýře, nespavosti, jater, výrážek a revmatismu. Vrací zdravý stav těla

Cena \$1.00—6 balíčků \$5.00 vyplaceně.

PATRIA TRADING CO.

5132 Broadway

Cleveland, Ohio